

P L
3933
W7
MAIN

UC-NRLF

B 4 221 520

Wright, Edward

*The Anglo-Burmese students'
assistant*

Moung Bah Loon
THE
**Anglo-Burmese Student's
Assistant.**

CONSISTING OF GRAMMATICAL NOTES
WITH NUMEROUS EXAMPLES
AND
ANALYSES OF SENTENCES.

WRITTEN IN BOTH LANGUAGES AND SPECIALLY
DESIGNED FOR
Moung Bah Loon
ENGLISH STUDENTS.

BY
EDWARD WRIGHT,

LATE TEACHER IN THE AMERICAN BAPTIST MISSION SCHOOL.

MAULMAIN:

PRINTED AT THE "TENASSERIM PRESS."

MOUNG BAH GOON.

1877.

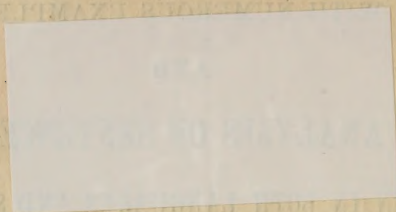
PL 3933
W7
Mam

Student's

Assistant

CONSISTING OF GRAMMATICAL NOTES

AND EXERCISES

WRITTEN IN BOTH ENGLISH AND HINDUSTANI

DESIGNED FOR

ENGLISH STUDENTS
OF
COLLEGE

Signed by Professor Ferdinand D. Lessing

EDWARD WRIGHT

MAY 1881

PRINTED AT THE UNIVERSITY PRESS

WINDSOR, CANADA

1881

④ Shammy Babi's book.

P R E F A C E.

THIS little work was got up from time to time ; as the writer, who was, and is still employed as a munshee, prepared the hints and suggestions together with the exercises for the information and improvement of those who have studied with him. And perceiving the benefit derived from their perusal, he is encouraged to embody them in their present form and present them to the public.

In preparing this little work, the writer has no other aim than to assist those who are desirous of studying the language ; and he would, therefore, bespeak the forbearance of the public, to the many imperfections abounding in it.

MAULMAIN;

The 15th November 1877. }

PREFACE

This little work was got up from time to time; as the writer, who was and is still employed as a translator, prepared the hints and suggestions together with the exercises for the instruction and improvement of those who have studied with him. And perceiving the benefit derived from their perusal, he is encouraged to embody them in their present form and present them to the public.

In preparing this little work, the writer has no other aim than to assist those who are desirous of studying the language; and he would therefore bespeak the forgiveness of the public to the many imperfections attending it.

MALIBALA

The 15th November 1811

နိဒါန်း။

ဤစာစောင်ကိုမတတ်မှီ။အောက်၌ရေးလျက်ရှိသောဝတ္ထု
ကို။တတ်၍ဆင်ခြင်စေချင်သည်။လွန်လေပြီးသောအခါ။မင်း
သားနှစ်ပါးသည်။ တက္ကသိုလ်ဆရာကျောင်းမှ ပြန်လာလတ်
၏။တပါးသောမင်းသားသည်။ ပညာသုတေသနမြင်ခြင်းနှင့်
ပြည့်စုံ၏။ တပါးမူကားနည်းပါး၏။ တောစခန်း တောလမ်း
တွင်စမ်းရေတခုအနား၌ အမောအပမ်းဖြေ၍ထိုင်နေကြစည်
တွင်။ တပါးသော မင်းသားက။ ကမ္ပည်းထိုး လျက်ရှိသော
ကျောက်ဖျာတခုကိုမြင်လတ်၏။ ကမ္ပည်းကား ဤအရပ်တွင်
ကျွန်ုပ်ဘေဇော်ဂီ၏ ဝိညည်သည်။ မြှုတ်လျက်ရှိသည်ဟုဆို
လေ၏။အမျှော်အမြင်နည်း သောမင်းသားက။ရယ်၍ဘေဇော်
ဂီသည်။ အရူးဖြစ်သည်။ ဝိညည်ကို အဘယ်သို့ မြှုပ်၍ထား
နိုင်ပါမည်နည်းဟုဆိုလျက်သွားလေ၏။ အမျှော်အမြင်ရှိသော
မင်းသားက။ အကြောင်းတစုံ တခု ခရှိဘဲ ဘေဇော်ဂီသည်။
ဤသို့သောကမ္ပည်းကိုခထိုးနိုင်ဆို၍။ ကျောက်အောက်၌တူး
လတ်သော်။ မကြာမှီဘေဇော်ဂီသည် ဝိညည်အတိ စုံမက်၍
မြှုပ်ထားသော ငွေတအိပ်ကို ရလျက်ဝမ်းသာစွာ သွားလေ
၏။

၎င်းဝတ္ထုအဆိုအတိုင်း။ မသိသူကျော်သွား။ သိသူဖော်စား
ဟူ၍။သုတ္တံစကားတွင်လေ၏။

NOUNS.

Nouns are of four kinds ; viz, Proper, Common, Abstract and Participial or verbal.

A Proper Noun is the name of a person ; as *အုန်း*။
အုန်း။*မအုန်းမယ်*။*ငမိုး*။ and is also a name given to an individual object to distinguish it from others of the same kind ; as *သံလွင်မြစ်*။*ဧရာဝတီမြစ်*။*မော်လမြိုင်မြို့*။

A Common Noun is a name which can be equally applied to many similar objects ; as *လူ* a man, *သစ်ပင်* a tree, *ပျာ* a mat, *ရေ* water, *မီး* fire.

Some common nouns are substantial, as *လူကလေး* a boy, *မြင်း* a horse, *စာအုပ်* a book ; and others are immaterial but which we can see, feel, hear, or conceive to exist ; as, *အလင်း* light, *အသံ* a sound, *လေ* the wind, and *အရိပ်* a shadow.

There are three ways of forming Common Nouns.

1st.—By the root itself ; thus :—

<i>ခွား</i> ။ a cow,	<i>မီး</i> ။ fire,
<i>ခွေး</i> ။ a dog,	<i>စာအုပ်</i> ။ a book,
<i>ဆင်</i> ။ an elephant,	<i>စားပွဲ</i> ။ a table.

2nd.—By prefixing *အ* to the Verbal or Attributive root ; thus,—

(၁) <i>အကိုင်း</i> ။ a branch,	(၁) <i>အကြွေး</i> ။ debt,
<i>အကလေး</i> ။ an infant,	<i>အခေါက်</i> ။ bark, of a tree
(၂) <i>အကြံ</i> ။ an intention,	<i>အခန်း</i> ။ an apartment
(၁) <i>ကိုင်း</i> ။ to hang over.	<i>ကြွေးချ်</i> ။ to lend money
(၂) <i>ကြံ</i> ။ to think, intend.	<i>ကြွေးစာ</i> ။ debt
<i>ခေါက်ရှာ</i> ။ a woodpecker	<i>ကြွေးတင်</i> ။ to ^{owe} money
	<i>ကြွေးရှင်</i> ။ a creditor

And 3rd.—By affixing ချက် (from အချက်။ a subject matter, anything proposed; or steps taken toward the performance of an act; thus:—

လျှောက်ချက်။ Grounds of application.

စီရင်ချက်။ A judgment. A decree.

အယူခံချက်။ Grounds of appeal.

အစီရင်ခံချက်။ Points of a Report.

ပြောချက်။
ဆိုချက်။ } Point of argument.

An Abstract Noun is the name of quality abstracted from its substance, and is formed by affixing ခြင်း to to the verbal or attributive root. It is equal to the English terminations, acy, age, ance, ancy, ence, ency, ism, ment, ness, ry, t, th, tude, ty, ity, ure, y, which denote state, condition or quality and tion, sion, which denote the act of doing or the thing done, thus :—

From acy is formed	conspiracy,	ပုန်ကန်ခြင်း။
... age	... bondage,	ကျွန်ခံခြင်း။
... ance	... repentance	နောင်တရခြင်း။
... ancy	... elegance	လှပယဉ်ကျေးခြင်း။
... ence	... obedience	နားထောင်ခြင်း။
... ency	... agency	ကိုယ်စားလှယ်ခံခြင်း
... ism	... despotism	သဘောရှိသည့်အ
		တိုင်းအုပ်စိုးခြင်း။
... ment	... banishment	ပြည်မှနှင်ထုတ်ခြင်း
		ကိုခံနေရခြင်း။
... ness	... goodness	ကောင်းခြင်း။
... ry	... slavery	ကျွန်ခံခြင်း။

to conceal = ပုန် - ပုန်ကန်သည်။
to repent = နောင်တရ -
to obey = နားထောင် -

... t	...	weight	အချိန်စီးခြင်း။
... th	...	warmth	ပူနွေးခြင်း။
... ude	...	quietude	ငြိမ်သက်ခြင်း။
... ty	...	cruelty	ရက်စက်ခြင်း။
... ity	...	security	လုံခြုံခြင်း။
... ure	...	exposure	ဖော်ပြခြင်း။
... ry	...	flattery	မြှောက်ပင့်ခြင်း။
... tion	...	formation	ပုံဖြစ်အောင်လုပ်ခြင်း။
... ion	...	rebellion	ပုန်ကန်ခြင်း။
... sion	...	ascension	တက်ခြင်း။

Nouns ending with the affixes er, or, ist, ent, ant, &c, which denote the agent or doer, are formed by affixing သောသူ။ to the verbal root ; thus, စာရေးသောသူ။ or contracted စာရေး။ a writer ; စကားပြန်သောသူ။ or စကားပြန်။ an interpreter ; တရားခံသောသူ။ or တရားခံ။ a defendant ; တရားလိုသောသူ။ or တရားလို။ a plaintiff ; တရားစီရင်သောသူ။ a decider of a case or a judge.

Participial or Verbal Noun, and the present infinitive used as a subject of the verb are also formed by affixing ခြင်း။ to the verbal roots ; as, knowing သိခြင်း။ working လုပ်ခြင်း။ speaking စကားပြောခြင်း။

ငြိမ်- the still
ငြိမ်သက်- quiet
ရက်စက်- the cruel
တရား- the law
မြှောက်- to flatter
ပုံ- the model

ပြန်- or ပြန်ဆို- to translate
တရား- law
ခံသောသူ- to accept take
လို- wish want

The following table shows the method of forming Abstract, Personal, Substantive and Verbal Nouns from verbs :—

Verbs.	Nouns denoting abstract quality or action.	Agent or the actor.
ထောက်မပူသည်။ to assist	ထောက်မခြင်း။ assistance	ထောက်မသောသူ။ assistant
ခံယူသည်။ to receive	ခံယူချက်။ receipt	ခံယူသောသူ။ receiver
ပေါင်နှံသည်။ to mortgage	အပေါင်အနှံ။ mortgage	ပေါင်နှံသောသူ။ mortgager
လျှောက်သည်။ to apply	အလွှာ or လျှောက်လွှာ။ application	လျှောက်သောသူ။ applicant
အယူခံသည်။ to appeal	အယူခံခြင်း။ appeal	အယူခံသောသူ။ appellant
တရားခုခံသည်။ to defend	အခုခံ or ခုခံခြင်း။ defence	တရားခံသောသူ။ တရားခံ။ defendant
စကားပြန်သည်။ to translate	စကားပြန်ခြင်း။ translation	စကားပြန်သောသူ။ translator
ဆုံးဖြတ်သည်။ to arbitrate	ဆုံးဖြတ်ခြင်း။ arbitration	ဆုံးဖြတ်သောသူ။ arbitrator
ထွအောင်ပြုသည်။ to decorate	ထွအောင်ပြုခြင်း။ decoration	ထွအောင်ပြုသောသူ။ decorator
အာဏာနှင့် ပြောသည်။ to dictate	အာဏာနှင့်ပြောခြင်း။ dictation	အာဏာနှင့်ပြောသောသူ။ dictator
ဝန်ချသည်။ to confess	ဝန်ချခြင်း။ confession	ဝန်ချသောသူ။ confessor

Continued.

Verbs.	Nouns denoting abstract quality or action.	Agent or the actor.
ဆောက်လုပ်သည်။ to found	ဆောက်လုပ်ခြင်း။ foundation	ဆောက်လုပ်သောသူ။ founder
အမှုလေးစေသည်။	အမှုလေးစေခြင်း။	အမှုလေးစေသောသူ။
to aggravate	aggravation	aggravator
နည်းမိုးသည်။	နည်းမိုးခြင်း။	နည်းမိုးသောသူ။
to imitate	imitation	imitator
ထည့်စားသည်။	ထည့်စားခြင်း။	ထည့်စားသောသူ။
to deceive	deceit	deceiver
စီရင်သည်။	စီရင်ခြင်း။	စီရင်သောသူ။
to judge	judgment	judge
ဆင်ခြင်သည်။	ဆင်ချင်ခြင်း။	ဆင်ချင်သောသူ။
to meditate	meditation	meditator
မြို့ပြောင်းသည်။	မြို့ပြောင်းခြင်း။	မြို့ပြောင်းသောသူ။
to emigrate	emigration	emigrant
ခန့်ခွဲသည်။	ခန့်ခွဲခြင်း။	ခန့်ခွဲသောသူ။
to administer	administration	administrator
ဆုံးမသည်။	ဆုံးမခြင်း။	ဆုံးမသောသူ။
to admonish	admonition	admonisher
ရွှေ့ရှားသည်။	ရွှေ့ရှားခြင်း။	ရွှေ့ရှားသောသူ။
to move	movement	mover
ကြားပြောသည်။	ကြားပြောခြင်း။	ကြားပြောသောသူ။
to communicate	communication	communicator
ထွတ်သည်။	ထွတ်ခြင်း။	ထွတ်သောသူ။
to deliver	deliverance	deliverer

Continued.

Verbs.	Nouns denoting abstract quality or action.	Agent or the actor.
ထုတ်ပြသည်။ to demonstrate	ထုတ်ပြခြင်း။ demonstration	ထုတ်ပြသောသူ။ demonstrator
လုရက်သည်။ to depredate	လုရက်ခြင်း။ depredation	လုရက်သောသူ။ depredator
ထွက်ပြေးသည်။ to desert	ထွက်ပြေးခြင်း။ desertion	ထွက်ပြေးသောသူ။ deserter
ယုတ်ချသည်။ to detract	ယုတ်ချခြင်း။ detraction	ယုတ်ချသောသူ။ detractor
သေသော်သည်။ to drink	သေသောက်ခြင်း။ drunkenness	သေသော်သောသူ။ drunkard
ချွေတာသည်။ to economize	ချွေတာခြင်း။ economy	ချွေတာသောသူ။ economist
ဥပဒေပေးသည်။ to legislate	ဥပဒေပေးခြင်း။ legislation	ဥပဒေပေးသောသူ။ legislator
လွှတ်သည်။ to liberate	လွှတ်ခြင်း။ liberation	လွှတ်သောသူ။ liberator
နှီးနှောတိုင်ပင်၍။ to negotiate	နှီးနှောတိုင်ပင်ခြင်း။ negotiation	နှီးနှောတိုင်ပင်သူ။ negotiator
နှိပ်စက်သည်။ to oppress	နှိပ်စက်ခြင်း။ oppression	နှိပ်စက်သောသူ။ oppressor
ကြိတ်သည်။ to project	ကြိတ်ခြင်း။ projection	ကြိတ်သောသူ။ projector
တရားစွဲဆိုသည်။ to prosecute	တရားစွဲခြင်း။ prosecution	တရားစွဲသောသူ။ prosecutor
စောင့်မသည်။ to protect	စောင့်မခြင်း။ protection	စောင့်မသောသူ။ protector

Continued.

Verbs.	Nouns denoting abstract quality or action.	Agent or the actor.
ခနဲသည်။ to rail	ခနဲခြင်း။ raillery	ခနဲသောသူ။ railler
ရွတ်သည်။ to recite	ရွတ်ခြင်း။ recitation	ရွတ်သောသူ။ reciter
မှတ်ပုံတင်သည်။ to record	မှတ်ပုံတင်ခြင်း။ record	မှတ်ပုံတင်သောသူ။ recorder
ဆူးချသည်။ to remunerate	ဆူးချခြင်း။ remuneration	ဆူးချသောသူ။ remunerator
ပွဲလုပ်သည်။ to revel	ပွဲလုပ်ခြင်း။ revelling	ပွဲလုပ်သောသူ။ reveller
သည့်ပိုးရွက်ဆောင်သည်။ to manage	သည့်ပိုးရွက်ဆောင်ခြင်း။ management	သည့်ပိုးရွက်ဆောင်သောသူ။ manager

NOTE.—The, connective သော (in denoting the actor) is frequently omitted; as he who goes သွားသူ။ instead of သွားသောသူ။ he who writes ရေးသူ။ he who decides ဆုံးဖြတ်သူ။

The receiver or sufferer of an action or a person acted upon is generally denoted by prefixing ခံရ or ထိ before သောသူ။ thus, Mortgagee အပေါင်အနှံ ခံသောသူ။ The receiver of a letter, စာရသောသူ။ The receiver of a gift ထက်ဆောင်ရသောသူ။ The receiver of an order, အမိန့်ရသောသူ။ He who was beaten, အရိုက်ထိသောသူ။ He who was fined, ငွေဒဏ်ထိသောသူ။

Numbers.

A noun divested of all definite adjuncts is taken in its widest sense ; as, လူသည်သေတတ်သည် Man is mortal.

The plural of all common nouns is formed by affixing တို့ to the singular ; as လူတို့ men, တရားခံတို့ defendants တရားလိုတို့ plaintiffs ; and sometimes by affixing များ (many) as လူများ၊ တရားခံများ၊ တရားလိုများ.

တို့ is applied to rational beings and also to animals and things when these are figuratively used.

Besides the above there are other affixes used to denote plurality, such as, တွေ a crowd, တရ a collection or cluster, တဝိုင်း a gang, တသိုက် a nest, တအုပ် a flock.

Dual number is expressed by affixing တစ်စုံတစ်ရာ a pair; as, ကျွဲတစ်စုံ a pair of buffaloes, ခွံတစ်စုံ a yoke of oxen, ခြေစွပ်တစ်စုံ a pair of socks, ဘိနပ်တစ်စုံ a pair of shoes, ကုလားတိုင်တစ်စုံ a set of chairs.

Genders.

Gender is generally distinguished by affixing ထီး (from အထီး a male,) for the masculine, and မ (from အမ a female) for the feminine.

ထီး the masculine sign is applied to irrational beings and in one or two instances to rational beings, as in the following table, but မ the feminine sign is applied to

both rational and irrational beings as will be seen by the following table:—

	Nouns.	Sign of the mas. gender.	Nouns.	Sign of the fem. gender.
dog	ခွေး	ထီး။	ခွေး	မ
buffaloe	ကျွဲ	ထီး။	ကျွဲ	မ
cat	ကြောင်	ထီး။	ကြောင်	မ
rat	ကျွက်	ထီး။	ကျွက်	မ
pig or hog	ဝက်	ထီး။	ဝက်	မ
wizard	ဝံ့	ထီး။	ဝံ့	မ
tiger	ကျား	ထီး။	ကျား	မ
widower	မုဆိုး	ထီး။	မုဆိုး	မ

The following are some of the exceptions to the general rule :—

	Masculine.	Feminine.
man	ယောက်ျား။	မိမ္မ။
boy	ယောက်ျားကလေး။	မိမ္မကလေး။မိမ္မ လေး။
bachelor	လူမျိုး။	အမျိုး။
benefactor	ကျေးဇူးရှင်။	ကျေးဇူးရှင်မ။
brother, younger	ညီ။	ညီမ။
brother (elder)	အစ်ကို။	အစ်မ။

Continued.

	Masculine.	Feminine.
father	အဖေ or အဖ	အမေ or မအေ
friar	အဖိုးသူတော်	အဖွားသီလ or မဟ် သီလ
grand-father	အဘိုး	အဘွား
husband	လင်	မယား
king	ရှင်ဘုရင်	မိဖုရား
nephew	တူ	တူမ
son	သား	သမီး
uncle	ဦးမင်း	အမိုး or ဒွေးဒေါ်
prince	မင်းသား	မင်းသမီး
brother-in-law	ယောက်ဖ	မမိုး(elder)ယောင်းမ (younger)
son-in-law	သားမက်	ချွေးမ
priest	ရဟန်း	ရဟန်းမ
master	သခင်	သခင်မ
governor	မင်း	မင်းကတော်
teacher	ဆရာ	ဆရာကတော်။ ဆရာမ is applied to a female who ac- tually teaches.
revenue col- lector	သူကြီး	သူကြီးကတော်

Continued.

	Masculine.	Feminine.
boat owner	ဧကူကြီး။	ဧကူကြီးကတော်။
slave	ကျွန်။	ကျွန်မ။
ship owner	သင်္ဘောသူကြီး။	သင်္ဘောသူကြီးကတော်။
liege servant	ကျွန်တော်။	ကျွန်တော်မ or ကျွန်မ။
cock	ကြက်ဇ။	ကြက်မ။
goat	ဆိတ်ဇ။	ဆိတ်မ။
sparrow	စာဖို။	စာမ။
gander	ငန်းဖို။	ငန်းမ။
bull	ခွားသိုး or ခွားလား။	ခွားမ။
deer	ဒရယ်ဖို။	ဒရယ်မ။

NOTE.—ကတော် is generally applied to the wives of those who pursue a respectable and genteel calling.

	Masculine.	Feminine.
One who has a kyoung erected.	ကျောင်းတကာ။	ကျောင်းအမ။
One who has a zayat erected.	အရပ်တကာ။	အရပ်အမ။
One who has an image house erected.	ဝတ်တကာ။	ဝတ်အမ။

One who has a pagoda }
erected. } ဘုရားတကာ။ ဘုရားအမ။

One who has dug wells }
or supplied water by }
placing water pots } ရေချင်းတကာ။ ရေချင်းအမ။
along the road for }
public use. }

One who has construct- }
ed a paved way to } စောင်းတန်းတ စောင်းတန်းအ
the foot of any pa- } ကာ။ မ။
goda. }

NOTE.—When an ecclesiastic addresses a layman တကာ
is used for the masculine and တကာမ for the feminine.

Case.

Signs of the Nominative သည်။ သည်ကား။ ကား။ မူ
ကား။က။

Sign of the Possessive ဤ။

Sign of the Objective, (proper) ကို။

NOTE.—The Possessive sign ဤ is generally omitted
between two nouns.

ကို is simply a sign when a noun is governed by an
active verb, in every other case a preposition is implied.

သည် is the sign of the nominative when affixed to a
noun, and an assertive when affixed to a verb ; but when
placed before a noun it is a demonstrative prefix.

Sign of the Nominative.

Sign of the Assertive.

Shway Lin

is stupid.

ရွှေလင်းသည်

မိုက်သည်။

That horse

kicks.

ထိုမြင်းသည်

ကန်တတ်သည်။

John

is wise.

ယောဟံသည်

ထိမ္မာ၏။

You

are a wicked man.

မောင်မင်းသည် or သင်သည် လူဆိုးဖြစ်သည်။

He

is a thief.

သူသည်

သူရိုးဖြစ်သည်။

You

are a lazy man.

သင်သည်

ငြင်းသောလူဖြစ်၏။

သည် *as a demonstrative (this).*

သည်လူသည်ဆိုးသောသူဖြစ်သည်။

This man is a bad man.

Here the first သည် is a demonstrative ; the second သည် is the sign of the preceding noun being in the nominative ; and the third သည် affixed to the verb is an assertive.

သည်မြင်းသည်မြန်သောမြင်းဖြစ်သည်။

This horse is a swift horse.

သည်ရှေ့နေသည်တတ်သောရှေ့နေဖြစ်သည်။

This pleader is a clever pleader.

သည်ထိမ္မော်သီး များသည်။ ချိုသော ထိမ္မော်သီး ဖြစ်ကြသည်။

These oranges are sweet oranges.

သည်အကြောင်းများကိုအဘယ်သူ့ကိုမျှမပြောနှင့်။
Don't tell any one these proceedings.

သည်ကျောက်ခဲသည်အထွန်ခဲ၏။
This stone is very hard.

သည်အစေခံသည်အထွန်ပျင်းသည်။
This servant is very lazy.

သည်မြို့သည်အထွန်သာယာသည်။
This town is very pleasant.

NOTE.— ဤ and သည် are equivalents when used as assertives.

The nominative signs ကား။သည်ကား။မူကား။ are used to denote a contradistinction between two persons or things ; thus,—

The late magistrate is just, but the present one is not.
အလျှင်မြို့ဝန်သည်တရားသည်၊ ယခုမြို့ဝန်ကားဤသို့မဟုတ်။
I look for sun-shine, but Shway Nee wishes for rain.
ကျွန်ုပ်သည်နေပူခြင်းကိုမျှော်လင့်သည်၊ ၎င်းမူကားမိုးဇား
ရွာစေချင်သည်။

My pleader is a Burman, whereas yours is an Englishman.

ကျွန်ုပ်၏ရှေ့နေသည်မြန်မာဖြစ်သည်၊ သင်၏ရှေ့နေမူကား
ဘိလပ်သားဖြစ်သည်။

You are rich and I am poor.

မောင်မင်းသည်ဌေး၏၊ ငါးမူကားဆင်းရဲ၏။

You are the winner and I am the loser.

မောင်မင်းသည်နိုင်သောသူဖြစ်၏၊ ငါးမူကားရှုံးသောသူ
ဖြစ်၏။

Shway Moe is an honest lad as for Shway Yoe he is a thief.

ရွှေမိုးသည်ရိုးသောသူဖြစ်၏။ ရွှေရိုးကားသူခိုးဖြစ်၏။

The lamb is an innocent animal, whereas the wolf is a treacherous one.

သိုးကလေးသည် အပြစ်မဲ့သောတိရိစ္ဆာန်ဖြစ်၏။ မြေခွေးမူကားတွည့်စားတတ်သောအကောင်ဖြစ်၏။

Shway Lin is a brave man, but Shway Win is a coward.

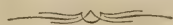
ရွှေလင်းသည်ရဲရင့်သောသူဖြစ်၏။ ရွှေဝင်းသည်ကားကျောက်တတ်၏။

Steamer *Rangoon* is fast, but Steamer *Avagye* is slow.

ရန်ကုန် မီးသင်္ဘောသည်မြန်၏။ အာဝါးကြီး မီးသင်္ဘောမူကားနှေး၏။

Shway Min is short tempered, but his younger brother is not so.

ရွှေမင်းသည်စိတ်တို၏။ သူ၏ညီကားဤသို့မဟုတ်။

The nominative sign က is used when the sayings or doings of another person are reported or in repeating one's own.

Shway Nee said he will bring you up. *မိမိကလေး*

ရွှေနီက၊ မောင်မင်းကိုရုံးသို့တင်မည်ဟုဆိုပါသည်။

Moung Mhyeen the defendant said you persuaded him to steal.

တရားခံမောင်မျှင်က၊ သူခိုးရအောင်မောင်မင်းတိုက်တွန်းသည်ဟုဆိုပါသည်။

The police said, you escaped from lawful custody.

ရာဇဝတ်သားက၊ မောင်မင်းအစိုးရလက်က၊ ထွက်ပြေးသည်ဟုဆိုပါသည်။

The plaintiff says, you were drunk at the time.

တရားလိုက၊ ထိုကာလ မောင်မင်းအရက်မူးနေသည်ဟု ဆိုပါသည်။

The defendant says, that at the time the row took place you were present and saw all that happened.

တရားခံက၊ ရန် ဖြစ်ကြသည်အခါတွင် မောင်မင်း ကိုယ် တိုင်ရှိ၍ဖြစ်သမျှတို့ကိုမြင်သည်ဟုဆိုသည်။

The counsel for the prosecutor says, he is sick and begs that the case be postponed till Friday next.

တရားလိုရှေ့နေက၊ သူသည် နာနေသည်ဖြစ်၍ အမှုကို နောက်သောကြာနေ့တိုင်အောင်ဆိုင်းပါဟုဆိုသည်။

The plaintiff says, that he wishes to withdraw the case.

တရားလိုက၊ အမှုကိုပြန်သိမ်းချင်သည်ဟုဆိုသည်။

The Pleader says, that unless he is prepaid he will not appear in the prosecution of the cause.

ရှေ့နေကအခအလျှင်မပေးလျှင် အမှုစွဲဆိုရန်မလာဟုဆို သည်။

The Myo-oke says, he cannot issue summons unless the cost is paid.

မြို့အုပ်က၊ စရိတ်မပေးလျှင်သံဘံစာမထုတ်ဟုဆိုပါသည်။

The clerk says, I must pay 5 Rupees for the grant.

စာရေးက၊ ကျွန်တော်သည်၊ ဂရန်အတွက်ငွေ၅ပေးရမည် ဆိုပါသည်။

I told the clerk to take 3 Rupees.

ကျွန်တော်က၊ ၃ယူပါဟုစာရေးကိုဆိုပါသည်။

The interpreter says, there is no necessity for applying for a pass.

စကားပြန်က၊ လက်မှတ်ခံခြင်းငှါအထိုမရှိဟုဆိုပါသည်။

The defendant says, the court can only inflict a fine for assaulting him.

တရားခံက၊ သူကိုရိုက်သည်အတွက်၊ ရုံးမင်းကငွေဒဏ် သာထားနိုင်သည်ဟုဆိုပါသည်။

The accused threatened me for reporting the matter to the police.

တရားခံက၊ သည် အကြောင်း အရာကို၊ ပုလိပ်ကိုတိုင်
သောကြောင့်။ ကျွန်တော်ကို ဖြိုခွဲခြောက်ပါသည်။

The counsel for the defendant asked me to compromise the case.

တရားခံ ကိုယ်စားလှည်က၊ သည်အမှုကို ဖြေညိမ်းပါဟု
ပြောပါသည်။

Adjectives.

An adjective is placed before the noun which it qualifies by means of the connective **သော** as, **ကောင်းသောလူ**။ But when it is placed after the noun the connective **သော** is omitted ; as **လူကောင်း**။ In this case the sentence becomes an assertive.

The following table exhibits their mode of comparison.

Imperfect degree.	Positive Degree.	Comparative.	Superlative.
ကောင်းတောင်းတောင်း ။ ခါးတားတား ။ ဆိုးတိုးတိုး ။ မိုက်တိုက်တိုက် ။ ဆော့တော့တော့ ။ ပုပ်ထုတ်ထုတ် ။	ကောင်းသော ။ ခါးသော ။ ဆိုးသော ။ မိုက်သော ။ ဆော့သော ။ ပုပ်သော ။	သာ၍ကောင်းသော ။ သာ၍ခါးသော ။ သာ၍ဆိုးသော ။ သာ၍မိုက်သော ။ သာ၍ဆော့သော ။ သာ၍ပုပ်သော ။	အကောင်းဆုံး ။ အခါးဆုံး ။ အဆိုးဆုံး ။ အမိုက်ဆုံး ။ အဆော့ဆုံး ။ အပုပ်ဆုံး ။

The Imperfect Degree is also formed as follows :—

မကောင်းတကောင်း။	ကောင်းလော။	သာ၍ကောင်းသော။	အကောင်းဆုံး။
မစိပ်တမာ။	လိမ္မာလော။	သာ၍လိမ္မာသော။	အလိမ္မာဆုံး။
မလေးတလေး။	လေးလော။	သာ၍လေးလော။	အလေးဆုံး။
မတော်တတော်။	တော်လော။	သာ၍တော်လော။	အတော်ဆုံး။
မကျယ့်တကျယ်။	ကျယ်လော။	သာ၍ကျယ်လော။	အကျယ်ဆုံး။
မထွတထွ။	ထွလော။	သာ၍ထွလော။	အထွဆုံး။

Sometimes the imperfect degree is formed by prefixing ခတ် (rather) to the root re-duplicated.

ခတ်ကောင်းကောင်း။	ကောင်းလော။	သာ၍ကောင်းသော။	အကောင်းဆုံး။
ခတ်ပြင်းပြင်း။	ပြင်းလော။	သာ၍ပြင်းသော။	အပြင်းဆုံး။
ခတ်ချိုချို။	ချိုလော။	သာ၍ချိုလော။	အချိုဆုံး။
ခတ်မဲမဲ	မဲလော။	သာ၍မဲလော။	အမဲဆုံး။
4 ခတ်တိပ်တိပ်။	တိပ်လော။	သာ၍တိပ်လော။	အတိပ်ဆုံး။
ခတ်ထူထူ။	ထူလော။	သာ၍ထူလော။	အထူဆုံး။

သော is a Relative when placed between a noun and a verb ; but a connective when placed between a noun and its attributive.

သော as a Relative.

သော as a Connective.

The man who robs.

ခိုးသောသူ။

The man who fights.

သတ်သောသူ။

The man who kills.

သတ်သောသူ။

The horse that runs.

ပြေးသောမြင်း။

The witness that lies.

လိမ့်သောသက်သေ။

The counsel who cheats.

လိမ့်သောရှေ့နေ။

The man who receives bribes.

လက်ဆောင်စားသောသူ။

He who writes.

ရေးသောသူ။

He who arrests.

တမ်းသောသူ။

A wicked man.

ဆိုးသောလူတယောက်။

An unjust judge.

မတရားသောမင်း။

A false witness.

မတရားသောသက်သေ။

A cruel man.

ရက်စက်သောလူ။

A careless clerk.

သတိမဲ့သောစာရေး။

A false rumour.

မှားသောသတင်း။

A wrong account.

မှားသောစာရင်း။

A false account.

မှားသောစာရင်း။

A false report.

မှားသောစီရင်ခံချက်။

The pronunciation of adjectives when used as attributes is smooth and soft but rough and hard when used as assertives.

Attributive.

Assertive.

A good man.

ကောင်းသောသူ။

The man is good.

လူကောင်းဖြစ်သည်။

A foolish man.	The man is foolish.
မိုက်သောလူ။	လူမိုက်ဖြစ်သည်။
A lazy man.	The man is lazy.
ပျင်းသောသူ။	လူပျင်းဖြစ်သည်။
A bad man.	The man is bad.
ဆိုးသောသူ။	လူဆိုးဖြစ်သည်။
A timid man.	The man is timid.
ကြောက်သောသူ။	လူကြောက်။
An unmannerly person.	The person is unmannerly.
ရိုင်းသောသူ။	လူရိုင်း။
A notorious thief.	He is a notorious thief.
အကျော်တစောရှိသော	သူသည်သူခိုး ကျော်စော ဖြစ်
သူခိုး။	သည်။
An upright judge.	The judge is upright.
တရားသောမင်း။	သည်မင်းသည်တရား၏။
A correct account.	The account is correct.
မှန်သောစာရင်း။	သည်စာရင်းသည်မှန်၏။
A rough man.	The man is rough.
ကြမ်းတမ်းသောသူ။	သည်လူသည်ကြမ်းတမ်း၏။
A just judge.	The judge is just.
ဖြောင့်သောမင်း။	သည်မင်းသည်ဖြောင့်၏။
A sharp pleader.	The pleader is sharp.
ထက်သောရှေ့နေ။	သည်ရှေ့နေသည်ထက်၏။

NOTE.—The assertive sign ဖြစ်သည် is generally omitted.

When two persons or things are compared, it is expressed by the word ထက် (than) affixed to an inferior

person or thing and သာ၍ (being more) prefixed to the assertive ; *i. e.* Neuter verb or verb formed from adjective.

Examples.

Shway Moe is wiser than Shway Kho.

ရွှေမိုးသည်ရွှေခိုထက်သာ၍လိမ္မာသည်။

ရွှေခိုထက်ရွှေမိုးသာ၍လိမ္မာသည်။

Your hand is softer than mine.

မောင်မင်းလက်သည်၊ ငါ့လက်ထက်သာ၍ပြေသည်။

ငါ့လက်ထက်၊ မောင်မင်းလက်သာ၍ပျော့သည်။

My horse runs faster than yours.

ငါ့မြင်းသည်၊ မောင်မင်းမြင်းထက်သာ၍ပြေးသည်။

မောင်မင်းမြင်းထက်၊ ငါ့မြင်းသာ၍ပြေးသည်။

This paper is thicker than that.

သည်စက္ကူသည်။ ထိုစက္ကူထက်သာ၍ထူသည်။

ထိုစက္ကူထက်၊ သည်စက္ကူသာ၍ထူသည်။

This man is a greater thief than that.

သည်လူသည်၊ ထိုလူထက်သာ၍ ကြီးသောသူခိုးဖြစ်သည်။

ထိုလူထက်သည်လူသာ၍ကြီးသောသူခိုးဖြစ်သည်။

This witness gives more trustworthy evidence than that witness.

သည်သက်သေသည်၊ ထိုသက်သေထက်သာ၍ယုံလောံသောစစ်ချက်ခံသည်။

ထိုသက်သေထက်၊ သည်သက်သေသာ၍ယုံလောံသောစစ်ချက်ခံသည်။

I had rather be flogged than imprisoned.

ထောင်ကျခြင်းထက်၊ ရိုက်ခြင်းကိုသာ၍ခံချင်သည်။

ရိုက်ခြင်းကိုထောင်ကျခြင်းထက်သာ၍ခံချင်သည်။

Numeral Auxiliary Affixes.

ယောက် (*General term.*)

Rational beings.

ယောက်ျားငါးယောက်။	five men.
မိမ္မလေးယောက်။	four women.
အခလေးသုံးယောက်။	three children.
ခားပြဲလေးယောက်။	four dacoits.
သူရိုးဆယ်ယောက်။	ten thieves.
လူဆိုးငါးယောက်။	five bad men.

ဦး။ (*Specific term.*)

Doctors, merchants and stall keepers.

ဆေးသမားလေးဦး။	four doctors.
ကုန်သည်နှစ်ဦး။	two merchants.
ဈေးသည်သုံးဦး။	three stall keepers

ဦး (a certain) as လူတဦး a certain person.

ဆူ။ (*Specific term.*)

Deities, pagodas, curtains and nets.

တုရားလေးဆူ။	four deities.
စေတီရှစ်ဆူ။	eight pagodas.
ချင်ထောင်နှစ်ဆူ။	two curtains.
ကွန်သုံးဆူ။	three nets.

NOTE.—ဆူ is applied to curtain and net by the illiterate, တမ is the proper term for the former and တလက် for the latter, but these terms have fallen into desuetude.

တမ is also applied to showers of rain ; as မိုးတမ a shower of rain.

ပါး။ (Specific term.)

Ecclesiastics, teachers, kings, princes and men in authority, also commandments of the deity.

ပညတ်ဆယ်ပါး။	ten commandments.
ရှင်ဘုရင်သုံးပါး။	three kings.
မင်းသမီးခြောက်ပါး။	six princesses.
ဖုန်းကြီးလေးပါး။	four phongyees.
ဆရာချောက်ပါး။	six teachers.
မင်းသားငါးပါး။	five princes.
ဝန်ထောက်ဆယ်ပါး။	ten assistant ministers.

ကောင်။ (General term.)

Irrational being & also corpses & carcasses.

ခွေးသုံးကောင်။	three dogs.
ဝက်သုံးကောင်။	three pigs.
ကျွဲတဆယ်ငါးကောင်။	fifteen buffaloes.
ခွားဆယ်နှစ်ကောင်။	twelve cows.
အသေကောင်။	} three corpses.
သုံးကောင်။	

ဝီး။ (Specific term.)

*Elephants, horses, all beasts of burden, carts, carriages
and game beasts.*

ဆင်သုံးဝီး။	three elephants.
ရထားအစီးနှစ်ဆယ်။	twenty carriages.
ဒရယ်ကိုးဝီး။	nine deer.
မြင်းအစီးရှစ်ဆယ်။	eighty horse.
ထွဉ်းအစီးငါးဆယ်။	fifty carts.
ကျားရှစ်ဝီး။	eight tigers.

ကြောင်း။

Lines, ways, causes and reasons.

မျဉ်းအကြောင်းသုံးဆယ်။	thirty lines.
အကြောင်းသုံးကြောင်း။	three reasons.

ကွင်း။

Rings, anklets, bracelets or any annular thing.

လက်စွပ်သုံးကွင်း။	three (finger) rings.
လက်ကောက်နှစ်ကွင်း။	two bracelets.
ခြေချင်းသုံးကွင်း။	three anklets or gyves.
ညှတ်လေးကွင်း။	four snares.

ချ။

Individual thing.

စားပွဲနှစ်ချ။	two tables.
ကုလားထိုင်သုံးချ။	three chairs.
ခတင်လေးချ။	four cots or bedstead.
ခုံငါးချ။	five benches.

NOTE.—ချ။ It is sometimes applied to creeks, roads, and lanes.

ခေါင်း or ဥ။

ချင်းမိန်းသုံးခေါင်း။	three bits of ginger.
မြောက်ခေါင်းသုံးခေါင်း။	three yams.

ချပ်။

Anything flat, such as looking glasses, plates, mats, papers, trays, slates, &c.

ဝတ္ထုငါးချပ်။	five sheets of paper.
ပျာချောက်ချပ်။	six mats.
ကျောက်သင်ပုံချပ်ချပ်။	seven slates.
မှန်ရှစ်ချပ်။	eight looking-glass.

ချောင်း။

Anything long and slender, such as bamboos, canes, walking sticks, fire-wood, ropes, pins, needles, tusks, bones, legs, hands, pens, pencils, rulers, &c., and sometimes to creeks.

ဝါးတချောင်း။	a bamboo.
ကြိမ်နှစ်ချောင်း။	two canes.
လက်ကိုင်ခုတ်သုံးချောင်း။	three walking sticks.
ထင်းလေးချောင်း။	four pieces of fire-wood.
ကြိုးငါးချောင်း။	five pieces of rope.
တွယ်အပ်ခြောက်ချောင်း။	six pins.
ချုပ်အပ်ခွန်နှစ်ချောင်း။	seven needles.
အစွယ်ရှစ်ချောင်း။	eight tusks.
မှင်တံကိုးချောင်း။	nine pens.
မျည်းလုံးဆယ်ချောင်း။	ten rulers.

ခွက်။

A cup of medicine, or a cup of any liquid.

ဆေးလေးခွက်။	four doses of medicine.
အရက်ငါးခွက်။	five measures of arrack.
ရေခြောက်ခွက်။	six cups of water.
မြိန်ခွန်နှစ်ခွက်။	seven measures of brandy.

ခွန်း words။ စာလုံး character.

စကားရှစ်ခွန်း။	eight words.
စာရှစ်လုံး။	eight characters.

ခိုင်။

*Plantains, cocoanuts, flowers, or any kind of fruit
in a cluster.*

ဌက်ပျောသီးတခိုင်။	a bunch of plantains.
အုန်းသီးတခိုင်။	a bunch of cocoanuts.
စပျစ်သီးသုံးခိုင်။	three bunches of grapes.
ပန်းနှစ်ခိုင်။	two bunches of flowers.

စင်း။

*All kinds of floating vessels, spears, knives. umbrellas,
combs, fishing-hooks, &c.*

မီးသင်္ဘောနှစ်စင်း။	two steamers.
ရွက်သင်္ဘောတစင်း။	a ship.
ကတ္တူလေးစင်း။	four junks.
ထီးငါးစင်း။	five umbrellas.
ဘီးခြောက်စင်း။	six combs.
ငမ္ဘားခွန်နှစ်စင်း။	seven fishing-hooks.
ထွံရှစ်စင်း။	eight spears.
ခါးကိုးစင်း။	nine knives.

စောင်။

Letters, books, (both printed and manuscript.)

စာတစောင်။	a letter.
စာအုပ်ဆယ်စောင်။	ten books.

ဆောင်။

*Ecclesiastical erections, and magnificent and lordly
buildings.*

နန်းတဆောင်။	a royal residence.
တိုက်နှစ်ဆောင်။	two brick houses.
ကျောင်းသုံးဆောင်။	three monasteries.
ဇရပ်လေးဆောင်။	four zyats.

NOTE.—For a common residence, the Noun itself is used as auxiliary ; as, a house ခြံတခြံ။ For out-houses ခု is used ; as, a stable မြင်းစောင်းတခု။

တောင့်။

Long and slender fruits and medicinal roots:

ပဲနှစ်တောင့်။	two beans.
ဒန့် ဒလွန်သီးလေးတောင့်။	four drum-stick fruits.

ထည်။ *Dress.*

ပုဆိုးနှစ်ထည်။	two putsoes.
ခေါင်းပေါင်းသုံးထည်။	three turbans.
အင်္ကျီတထည်။	a coat.

ဝင်။

Plants, hairs, twines, and thread, &c.

သစ်ပင်နှစ်ပင်။	two trees.
ဆံပင်ငါးပင်။	five hairs.
ကြိုးခြောက်ပင်။	six pieces of twine.
အပ်ချည်ခုနစ်ပင်။	seven pieces of thread.

ပြား။

Bricks, Planks, Coins, or anything flat, but with some thickness.

အုပ်နှစ်ပြား။	two bricks.
ပျဉ်သုံးပြား။	three planks.
ပိုက်ဆံခြောက်ပြား။	six pice.

NOTE.—ချပ် and ပြား are in some cases used indiscriminately; as, ပျဉ်သုံးပြား or သုံးချပ်၊ အုပ်နှစ်ပြား or နှစ်ချပ်။
ပုဂံပြားလေးပြား or လေးချပ်။

ဇက်။

One of a pair, or one of two things or persons placed in opposition.

ဖိုး။

A smaller bunch of plantains six of which form a larger bunch or ခိုင် which see.

ဌက်ပျောသီးနှစ်ဖိုး။ two (smaller) bunches or combs of plantains.

လက်။

Weapons and Carpenter's tools.

ဆောက်တလက်။	a chisel.
သေနတ်တလက်။	a gun.
ဖွတ်တလက်။	a saw.
တူနှစ်လက်။	two hammers.
လွန်ငါးလက်	five gimlets.
တံစင်းလေးလက်။	four files.

လုံး။

Square timber, logs, bamboos, boxes, baskets, cups, jugs, clocks, watches, decanters, pots, cooking utensils, fruits, or any round things.

လိမ္မော်သီးနှစ်လုံး။	two oranges.
သစ်တာလေးလုံး။	four boxes.
နာရီငါးလုံး။	five clocks or watches.
ဖန်ခွက်ခြောက်လုံး။	six tumblers.
တောင်းလေးလုံး။	four baskets.
ခုငါးလုံး။	five squares of timber.

သွယ်။

Principal rivers and roads.

မြစ်ငါးသွယ်။	five rivers.
လမ်းခြောက်သွယ်။	six roads.

NOTE.—When the number exceeds 19 the numeral auxiliary precedes the Number ; as, ဆင်အစိုး နှစ်ဆယ် twenty elephants. In speaking of rational beings the numeral auxiliary is omitted and the Noun precedes the Number ; as, လူသုံးဆယ် thirty men.

Pronouns.

GENDER AND PERSON.	SINGULAR.			PLURAL.			REMARKS.
	Nom.	Poss.	Object.	Nom.	Poss.	Object.	
1st person	I	Mine or my ငါ၏။	Me ငါကို။	We ငါတို့။	Our ငါတို့၏။	Us ငါတို့ကို။	
M. or F. Gender.	ငါ။	ကျွန်ုပ်၏။	ကျွန်ုပ်ကို။	ကျွန်ုပ်တို့။	ကျွန်ုပ်တို့၏။	ကျွန်ုပ်တို့ကို။	To an inferior.
1st Mas.	ကျွန်တော်	ကျွန်တော်၏။	ကျွန်တော်ကို။	ကျွန်တော်တို့။	ကျွန်တော်တို့၏။	ကျွန်တော်တို့ကို။	To an equal.
	ကျွန်တော်	ကျွန်တော်၏။	ကျွန်တော်ကို။	ကျွန်တော်တို့။	ကျွန်တော်တို့၏။	ကျွန်တော်တို့ကို။	To a superior.
F.	ကျွန်တော်	ကျွန်တော်၏။	ကျွန်တော်ကို။	ကျွန်တော်တို့။	ကျွန်တော်တို့၏။	ကျွန်တော်တို့ကို။	To an ecclesiastic.
	ကျွန်တော်	ကျွန်တော်၏။	ကျွန်တော်ကို။	ကျွန်တော်တို့။	ကျွန်တော်တို့၏။	ကျွန်တော်တို့ကို။	To a superior.
	ကျွန်တော်	ကျွန်တော်၏။	ကျွန်တော်ကို။	ကျွန်တော်တို့။	ကျွန်တော်တို့၏။	ကျွန်တော်တို့ကို။	To an ecclesiastic.

2nd person	Thou	Thine or Thy	Thee	Ye or You	Your or Yours	You	
Masculine Gender.	ကိုယ်	ကိုယ်	ကိုယ်	ကိုယ်	ကိုယ်တော်တို့	ကိုယ်တော်တို့	To an official.
	တော်။	တော်၏။	တော်ကို။	တော်တို့။	၏။	ကို။	To an equal.
	မင်း။	မင်း၏။	မင်းကို။	မင်းတို့။	မင်းတို့၏။	မင်းတို့ကို။	
	မောင်မင်း	မောင်မင်း	မောင်မင်း	မောင်မင်း	မောင်မင်းတို့၏။	မောင်မင်းတို့	To an inferior. Irrespective of rank.
	သင်။	၏။	ကို။	တို့။		ကို။	
	သင်။	သင်၏။	သင်ကို။	သင်တို့။	သင်တို့၏။	သင်တို့ကို။	To a child. By an ecclesiastic to a layman.
	နှင်။	နှင်၏။	နှင်ကို။	နှင်တို့။	နှင်တို့၏။	နှင်တို့ကို။	
	တကာ။	တကာ၏။	တကာကို။	တကာတို့	တကာတို့၏။	တကာတို့ကို။	

2nd person	အရှင်မ။	အရှင်မ	အရှင်မ	အရှင်မ	အရှင်မတို့၏။	အရှင်မတို့ကို။	To a superior.
Feminine Gender.	သွင်မ။	သွင်မ၏။	သွင်မကို။	သွင်မတို့။	သွင်မတို့၏။	သွင်မတို့ကို။	Do.
	ဥဉ်း။	ဥဉ်း၏။	ဥဉ်းကို။	ဥဉ်းတို့။	ဥဉ်းတို့၏။	ဥဉ်းတို့ကို။	To an equal.
3rd person M. or F. Gender.	သူ။	သူ၏။	သူကို။	သူတို့။	သူတို့၏။	သူတို့ကို။	Irrespective of rank.

Sing. Plu.

NOTE.—2nd person { ကွယ်။ ကရီ။ }
Mas. or Fem. { ဟယ်။ ဟရီ။ } used familiarly.

ကိုယ်။ ကိုယ်တို့။ used in raillery.

ကိုယ်တိုင် (self) a reflective pronoun; as, myself, ငါ
ကိုယ်တိုင်။ thyself, သင်ကိုယ်တိုင်။ himself or herself, သူ
ကိုယ်တိုင်။ ourselves, ကျွန်ုပ်တို့ ကိုယ်တိုင်။ yourselves,
သင်တို့ကိုယ်တိုင်။ themselves, သူတို့ကိုယ်တိုင်။

Pronominal Adjectives.

ဤ။ } this.

သဉ်။ }

ထို။ } that.

ဟို။ }

ဤ--များ။ these.

ထို--များ။ } those.

ထို--ထို့။ }

ဤသို့။ such, so, in like

manner.

ဤမဉ်သော။ such and such a

ဤသို့။ such (of this sort)

ထိုသို့။ such (of that sort)

တိုင်း။ every.

စီ။ each.

ဘယ်-မျှမဟုတ်။ neither.

ဘယ်-ဖြစ်ဖြစ်။ either.

ပိုင်။ own

ကဲ့သို့။ such as.

အချို့။ } some.

တချို့။ }

အခြား။ } other.

တခြား။ }

ခပ်သိမ်း။ } all.

အလုံးစုံ။ }

အားလုံး။ }

တပါးပါး။ any one (applied
to kings, ecclesiastics &
men in authority.)

တယောက်ယောက်။ တစ်တ

ယောက်။ any one (ap-
plied to persons.)

တကောင်ကောင်။ any one
(applied to animals.)

တခုခု။ တစ်တခု။ any one
(applied to things.)

နှစ်ပါးစလုံး။ both (applied
to kings, ecclesiastics &
men in authority.)

နှစ်ယောက်စလုံး။ both (to
persons.)

နှစ်ကောင်စလုံး။ both (to
animals.)

နှစ်ခုစလုံး။ both (to things.)

Interrogatives.

Who အဘယ်သူလဲ။ or အဘယ်သူလည်း။ or အဘယ်သူနည်း။

Which အဘယ်ဟာလဲ။ or အဘယ်သင်းလဲ။ or အဘယ်အရာနည်း။

What ဘာလဲ။

Whose အဘယ်သူ၏ဟာလဲ။

Whom အဘယ်သူကိုလဲ။

Relatives.

Who သော။ Which သော။ That သော။

Compound Relatives.

Whoever	}	မည်သူမဆို။ အကြင်သူသည်။ ဘယ်သူမဆို။
Whosoever		
Whoso		
Whatever	}	ဘယ်အရာမဆို။ မည်သည့် အရာမဆို။
What-things-sover		
Whatsoever		

Pronominal and Adverbial Interrogatives.

Who အဘယ်သူလဲ။ or အဘယ်သူလည်း။ or အဘယ်သူနည်း။

Which အဘယ်ဟာလဲ။ or အဘယ်သင်းလဲ။ or အဘယ်
အရာနည်း။ or ဘယ်ဟာလဲ။ (omit အ)

What ဘာလဲ။

Whose အဘယ်သူ၏ဟာလဲ။ or ဘယ်သူဟာလဲ။

NOTE.—ဟာ is a corruption of အရာ (a thing).

Where (in what place) အဘယ်မှာလဲ။ or ဘယ်မှာလဲ။
or ဘယ်နေရာမှာလဲ။

Where (to what place) အဘယ်ကိုလဲ။

Where (from what place) အဘယ်ကလဲ။

When ဘယ်အခါလဲ။ or ဘယ်သောအခါလဲ။ or ဘယ်
သော့လဲ။

Why အဘယ်ကြောင့်လဲ။ or ဘာဖြစ်လို့လဲ။

How အဘယ်သို့လဲ။ or ဘယ်နည်းလဲ။

လဲ။ လည်း။ နည်း။ are interrogative affixes.

Examples.

Who brought these letters ?

အဘယ်သူ or ဘယ်သူသည်စာများကိုယူခဲ့သလဲ။

I brought them.

သည်စာများကိုကျွန်တော်ယူခဲ့ပါသည်။

From where did you bring them ?

သည်စာများကိုဘယ်ကယူခဲ့သလဲ။

From the Deputy Commissioner's Court.

အရေးပိုင်မင်းရုံးကယူခဲ့ပါသည်။

Who gave them ?

ဘယ်သူပေးသနည်း။

The Chief Clerk gave them.

စာရေးကြီးပေးပါသည်။

When did he give them to you ?

မောင်မင်းကိုဘယ်အချိန်ပေးသလဲ။

About four o'clock.

လေးနာရီလောက်ပေးပါသည်။

Very well ; wait I will give you an answer.

ကောင်းပြီ။ စောင့်နေပါကျွန်ုပ်စာဖြန်ပေးမည်။

Verbal Interrogatives.

Closing affix လား။

Do you know this man ?

သည်လူကိုမောင်မင်းသိသလား။

I do.

သိပါသည်။

What is his name ?

သူ၏နာမည်ဘာလဲ။

Shway Nee ရွှေနှီ။

Is he a good man or a bad man ?

သူသည်လူကောင်းလား။ လူဆိုးလား။

He has never been in Court,

သူသည်ရုံးမရောက်ဘူးပါ။

What is his profession ?

တာလုပ်စားသလဲ။

He cultivates.

လယ်ထွန်စားပါသည်။

Does he always cultivate ?

အစည်လယ်ထွန်သလား။

Not always sometimes he works as a carpenter.

အစည်မထွန်ပါ။ တခါတလေလက်သမားလုပ်ပါသည်။

How long have you known him ?

မောင်မင်းသုကိုထိတာဘယ်ကလောက်ကြာပြီလဲ။

About four years.

လေးနှစ်လောက်ရှိပါပြီ။

Dialogue.

Where do you come from ?

တယ်ကလာသလဲ။

I come from the Court.

ရုံးကလာသည်။

From what Court ?

တယ်ရုံးကလဲ။

From the Magistrate's Court.

မြို့ဝန်ရုံးကလာသည်။

On what business do you go to Court ?

တယ်ကိစ္စကြောင့်ရုံးသို့သွားသလဲ။

Because I am a witness.

သက်သေဖြစ်သောကြောင့်။

In what case are you a witness ?

ဘယ်အမှုမှာသက်သေဖြစ်သလဲ။

I am witness in a fighting case.

သတ်ကြသောအမှု၌သက်သေဖြစ်ပါသည်။

Who fought ?

ဘယ်သူနှင့်ဘယ်သူသတ်ကြသလဲ။

Nga Nee and Nga Mai fought.

ငနီနှင့်ငမဲသတ်ကြသည်။

Who began ?

ဘယ်လူကစသလဲ။

Nga Mai began.

ငမဲကစသည်။

How was it decided ?

X အဘယ်သို့စီရင်သလဲ။

30 Rupees fine or one month's imprisonment.

ငွေဒါဏ်သုံးဆယ်။ သို့မဟုတ်ထောင်ဒါဏ်တလစီရင်သည်။

Dialogue.

Coun. Do you know the Plaintiff ?

တရားလိုကိုမောင်မင်းသိသလား။

Wit. I do.

သိပါသည်။

Coun. What is his name ?

သူ၏နာမည်ဘာလဲ။

Wit. His name is called Shoay Moun.

သူ၏နာမည်ရွှေမောင်ခေါ်ပါသည်။

- Coun. What is his occupation ?
သူသည်ဘာလုပ်စားသလဲ။
- Wit. He is a boat owner.
ဧွေသူကြီးဖြစ်ပါသည်။
- Coun. Does he use the boat himself ?
ဧွေကိုသူကိုယ်တိုင်စီးသလား။
- Wit. Sometimes he uses it himself, and sometimes he sends an agent.
တခါတလေ ကိုယ်တိုင် စီးပါသည်။ တခါတလေ ကိုယ်ခွဲလွှတ်ပါသည်။
- Coun. Were you in the boat the trip the row took place ?
ရန်ဖြစ်သေအခါတွင်မောင်မင်းပါသလား။
- Wit. I was. ပါပါသည်။
- Coun. Inform the Court all that you know and see about the row.
ရန်ဖြစ်သည် အမှုတွင်။ မောင်မင်း မြင်သမျှကိုရုံးမင်းကိုပြောပါ။
- Wit. On Monday last at about sunset, we reached Yea Boo Village ; then, because the boat owner Shoay Mounng said, we will anchor the boat and rest here to-night, the anchor was let go. After dropping the anchor, and cooking and eating our meal, we slept about half an hour after dark. About the second crowing of the cock the shout of the boat owner was heard.

လွန်ကဲသောတနင်းလာနေ့။ နေဝင်ရီတရောအချိန်၌။ ရေပူရွာသို့ ရောက်ပါသည်။ ထိုကာလ ဧွေသူကြီး ရွှေမောင်ကသည်ည သည်တွင် ကျောက်ချ၍ နေမည်ဆိုသောကြောင့်။ ကျောက်ချပါသည်။ ကျောက်ချပြီးလျှင် ထမင်းဟင်းချက်စား

၍။မီးထွန်း ချိန်ကနာဗိုဝက်လောက်ကြာသောအခါ အိပ်ကြပါသည်။ကြက်နှစ်ခါတွန်လောက်ကို။ထွေသူကြီးအော်သံကြားပါသည်။

Coun. How did he shout ?
အဘယ်သို့အော်သလဲ။

Wit. Rouse up ! the boat is adrift.
ထကြဟေ့။ထွေမျောပြီးအော်ပါသည်။

Coun. Who got up when the cry was made ?
အော်သောအခါအဘယ်သူထသလဲ။

Wit. None got up.
ဘယ်သူမျှမထပါ။

Coun. Then what happened ?
သည့်နောက်ပါဖြစ်သေးသလဲ။

Wit. Then he called for Shoay Min, the Defendant.
သည့်နောက်တရားခံရွှေမင်းကိုခေါ်ပါသည်။

Coun. Did Shoay Min get up ?
ရွှေမင်းထသလား။

Wit. He did not.
မထပါ။

Coun. Did you and Shoay Min sleep together ?
ရွှေမင်းနှင့်မောင်မင်းအတူအိပ်သလား။

Wit. Shoay Min, myself, and Shoay Wa slept together.

ရွှေမင်း။ကျွန်တော်။ရွှေဝပါ။အတူအိပ်ကြပါသည်။

Coun. In what part of the boat did you all sleep ?
ထွေနှစ်ဘယ်နေရာမှာအိပ်သလဲ။

Wit. I and Shoay Wa slept under the covering of

the boat, Shoay Min near the bow, and the boat owner Ko Shway Mounng near the stern.

ကျွန်တော်နှင့်ရွှေမောင်ပေါင်းမိုးအောင်မှာအိပ်ပါသည်။
ရွှေမင်းက ဦးနာမှာအိပ်ပါသည်။ ထေသူကြီးကိုရွှေ
မောင်ကစွဲမှာအိပ်ပါသည်။

Coun. Were you awake all the time, or were you asleep ?

ထိုကာလဦးနေသလား။အိပ်ပျော်နေသလား။

Wit. I was awake.

ဦးနေပါသည်။

Coun. If you were awake, why did you not get up when Shoay Mounng cried out that the boat was adrift ?

မင်း ဦးနေလျှင်။ ရွှေမောင်က ထေမျောပြီဟု အော်
သောအခါအဘယ်ကြောင့်မထသလဲ။

Wit. Because I was reluctant to get up.

ကျွန်တော်ထပြင်းသောကြောင့်။

Coun. How did Shoay Mounng go toward the bow of the boat ?

ထေသူကြီးရွှေမောင်ဦးဆီသို့ဘယ်ကသွားသလဲ။

Wit. He walked on the covering of the boat.

ပေါင်းမိုးပေါ်ကသွားပါသည်။

Coun. What else do you know of the matter ?

သည်ပြင်ပါသိသေးသလဲ။

Wit. Mounng Shoay Mounng coming up to Shoay Min abused him and kicked him repeatedly.

မောင်ရွှေမောင်သည်ရွှေမင်းအနားသို့ရောက်သော
အခါ။ဆဲရေး၍အဘန်ဘန်ခြေနှင့်ကန်ပါသည်။

Coun. What did Shoay Min say then ?

ထိုအခါရွှေမင်းကပါဆိုသလဲ။

Wit. Shoay Min said if there be any work to be done order me but do not abuse and kick me, upon this Shōay Mounḡ abused and kicked him again.

ရွှေမင်းကခိုင်းစရာရှိလျှင် ခိုင်းပါ။ သူကိုမဆဲပါနှင့်။
ခြေနှင့်မကန်ပါနှင့်ဆိုပါသည်။ ထိုနောက်မောင်ရွှေ
မောင်က ထပ်၍ ဆဲပါသည်။ ခြေနှင့်လည်းကန်ပါ
သည်။

The Lion and the Hare.

A Lion come across a hare, who was fast asleep in a field. He was just in the act of seizing her, when a fine young hart went by, and he left the hare to follow him. The hare, scared by the noise, awoke and ran off, as fast as he could. The Lion was not able, after a long chase, to catch the hart, and so came back to feed upon the hare. On finding that the hare also had run off, he said, "How foolish I was to let go the food that I had in my hand, for the chance of getting more!"

ခြင်သွေ့နှင့်ယုံ၏အကြောင်း။

ခြင်သွေ့တကောင်သည်။ လယ်ပြင်တခု၌ အိပ်လျက် နေ
သော ယုံတကောင်ကို တွေ့လေ၏။ သူသည်ထိုယုံကိုကိုက်
ဆဲဖြစ်သည်တွင်။ ဒရယ်ကသေး တကောင်သည်။ ၎င်းအ
နားကပြေးသွားလေသော်။ ခြင်သွေ့သည်။ ယုံကိုလွှတ်ခဲ့၍။ ဒ
ရယ်ကိုထိုက်လေ၏။ ၎င်းယုံသည်အသံကြားသောအခါ။ လန့်
နိုး၍တတ်နိုင်သမျှအတိုင်း မြန်စွာပြေးလေ၏။ ခြင်သွေ့မူကား။
ကြာမြင့်စွာထိုက်၍ ဒရယ်ကိုမမှီနိုင်ဖြစ်လျှင်။ ယုံကိုစားခြင်း

ငှာပြန်လာလေ၏။ ယုံလည်းထွက်ပြေး၍ မရှိကြောင်းကိုမြင်
သောအခါ၊ မြင်သွေက။ ငါသည်။ လက်ထဲတွင်ရှိသော အစာ
ကိုလွှတ်၍၊ ရကောင်းမှရမည်ဖြစ်သော အစာကိုလိုက်ခြင်း
သည်။ အတ္တန်ဓိုက်ထုသည်တကားဟုဆိုလေ၏။

The Father and Daughters.

A Man had two daughters; the one married to a farm-
er, and the other to a brick-maker. After a time he went
to the daughter who had married the farmer, and asked
how she was and how all things went with her. She said,
“All things are well with me, and I have only one wish,
that there may be a heavy fall of rain, in order that the
crops may have water.”

Not long after he went to the daughter, who had mar-
ried the brick-maker, and likewise asked how she fared.
She replied, “I want for nothing, and have only one
wish, that the dry weather may last, and the sun shine
hot and bright, so that the bricks may dry.”

The father said to her, “If your sister wants rain and
you dry weather, with which of the two am I to join
my wish?”

အဘေနှင့်သမီးတို့၏အကြောင်း။

လူတယောက်သည်။ သမီးနှစ်ယောက်ရှိ၍။ တယောက်
သော သမီးသည် ထယ်လုပ်သမားနှင့်အိမ် ထောင်ပြုလေ၏။
အခြားတယောက်သည်။ အုတ်ဖုတ် သမားနှင့် အိမ်ထောင်
ပြုလေ၏။

ကာလအတန်ကြာပြီးသည်နောက်မှ။ အဘေသည်။ ထယ်လုပ်
သမားနှင့်အိမ်ထောင်ကျသောသမီးဆီသို့သွား၍ အရာရာမျိုး
အဘယ်သို့ရှိသနည်းဟုမေးလေသော်၊ သမီးက။ အရာရာမျိုးတို့

သည်ကောင်းမွန်စွာရှိပါ၏။ သို့ရာတွင်။ အထိုဆန္ဒ သည်တချ
သာမပြည့်ဘဲရှိသည်မှာ။ ဖျိုးသောသစ်ပင်တို့သည်ရေရခြင်း
ငှာ။ မိမိသည်းစွာရွာစေချင်ပါသည်ဟုဆိုလေ၏။ ထိုနေ့များ
မကြာ။ အုတ်ဖုတ်သမားနှင့်အိမ်ထောင်ကျသော သမီးဆီသို့
သွား၍။ အလျှင်ကဲ့သို့မေးပြန်လေ၏။ သမီးကအဘယ်အရာကို
မျှမလိုချင်ပါ။ သို့သော်လည်း။ အထိုဆန္ဒတချသာမပြည့်ဘဲရှိ
ပါသည်။ အုတ်များခြောက်စေခြင်းငှာ။ နွေဥတုတာရှည်၍။ နေ
သည်ပူပြင်းစွာထွန်းတောက်စေခြင်းငှာ။ အလိုရှိပါသည်ဟု
ဆိုလေ၏။

အဘေက။ သင်၏အစ်မသည်။ မိမိကလေးကိုအလိုရှိ၏။
သင်ကားနွေကလေးကိုအလိုရှိ၏။ သို့ဖြစ်၍ငါသည်။ မည်သူနှင့်
သဘောတူရမည်နည်းဟုဆိုလေ၏။

The Turkey and the Ants.

A find old Turkey once took her young ones to feed
in the woods.

“Come here!” she said, as soon as they got there; “
come and see this ant hill, Here are plenty of ants for
dinner and you may have as many as you like; so eat
away as fast as you can. How hard it is, that men should
kill us for their Christmas dinners. when we might live
on such good food until we died of old age.” “Stop!
Stop!” said an old ant who had crept into a safe place; “
you seem to forget that, while you talk of being eaten,
you are eating us by hundreds.”

ကြက်ဆင်နှင့်ပရက်ဆိတ်များအကြောင်း။

အခါတပါး။ ဖွပ်သောကြက်ဆင်မကြီးကကောင်သည်။

သားသမီးတို့နှင့်တကွ။ အစာရှာအံ့သောငှါတောထဲသို့ဝင်ကြလေ၏။

တောထဲသို့ရောက်သောအခါ၊ ကြက်ဆင်ကြီးက။ သည်ကိုလာ၍ ပရုက်ဆိတ်တောင်တို့ကိုကြည့်ပါလော။ သည်မှာဥစာတို့ ပရုက်ဆိတ်များအလွန်ပေါများသည်။ ထိုကြောင့်အလိုရှိ၍ မြန်နှိုင်းသမျှအတိုင်းစားကြလော။ ငါတို့သည်။ အသက်ကြီးရင့်၍သေသည်တိုင်အောင်။ ဤမျှလောက်ကောင်းသောအစာများကို စားလျက်မနေစေဘဲ။ ပွဲလမ်း သဘင်ပြုသောအချိန်တွင် လူတို့ကို ကျွေးမွေးတို့ရန်။ ငါတို့ကို သတ်ခြင်း အမှုသည်။ ဘယ်ကလေးခက်ခဲပါတကားဟုဆိုလေ၏။ လုံချုံစွာသောအရပ်၌ ပုံးကွယ်၍နေသောပရုက်ဆိတ်ကြီး တကောင်က။ ထိုစကားကိုကြားလျှင်။ ဆိုင်းပါဦး။ ဆိုင်းပါဦး။ သင်တို့သည်။ အစားခံရခြင်း အကြောင်းကို ပြော လျက်နေ သည်တွင်။ ငါတို့ကို အထောင် အသောင်းဖြင့် စားသည်ကို။ မေ့လျော့ပြီးတကားဟုဆိုလေ၏။

On Cruelty.

Once upon a time, as some boys were at play, they saw some young Monkeys climbing upon trees, and running after one another and amusing themselves. One of the boys said "come let us throw stones at the young Monkeys, or fetch our bows and arrows and shoot them."

Some began to pelt the creatures with stones, while others went home for their bows and arrows. At length one of the Monkeys spoke thus to the boys: "Boys why do you pelt us with stones and shoot us with arrows? We do not hurt you, and why should you hurt us? think how you would like it, if boys, who are bigger than yourselves were to pelt you with stones or shoot you

with arrows? I am sure you would not like it; then you should think how we must feel when you hurt us."

You know that Monkeys cannot talk. This tale is meant to teach us that we ought not to be cruel to dumb animals.

ရက်စက်ခြင်းအကြောင်း။

တရံရောအခါ။ လူကလေးများတို့သည် ကစားလျက်နေစဉ်တွင်။ မြောက်အချို့တို့သည်။ သစ်ပင်ပေါ်သို့တက် လျက်။ တကောင်ကိုတကောင်လိုက်၍။ အချင်းချင်းမြူးပျော်ကြသည်ကိုမြင်လေ၏။ လူကလေးတယောက်က။ လာကြတော့မြောက်လေးများတို့ကို ခဲနှင့်လေးများတို့ဖြင့်။ ပစ်ခတ်ကြပို့ဟုဆိုလေ၏။ အချို့လူကလေးတို့သည်။ အိမ်သို့ပြန်၍ လေးများတို့ကိုယူစဉ်တွင်။ အချို့တို့သည်ခဲနှင့်ပစ်ကြလေ၏။ အတန်ကြာပြီးသည်နောက်။ မြေတကောင်က။ လူကလေးတို့အား ဤသို့ဆို၏။ လူကလေးများတို့။ အဘယ်ကြောင့်သင်တို့သည်။ ငါတို့ကိုကျောက်ခဲနှင့်သော်၎င်း။ များနှင့်သော်၎င်း။ ပစ်ကြသနည်း။ သင်တို့ကိုနာကျင်စေခြင်းငှာငါတို့မပြု။ သို့ဖြစ်၍။ အဘယ်ကြောင့်ငါတို့ကို။ နာကြင်စေခြင်းငှာ ပြုကြသနည်း။ သင်တို့ထက်ကြီးသောလူကလေးတို့သည်။ သင်တို့ကိုကျောက်ခဲများနှင့်သော်၎င်း။ များတို့နှင့်သော်၎င်း။ ပစ်ခတ်လျှင် အဘယ်သို့ရှိမည်ကိုအောင်မေ့ပါတော့။ ထိုနောက်မှ။ သင်တို့သည်။ ငါတို့ကိုနာကျင်အောင် ပြုခြင်းသည်။ အဘယ်သို့ ခံနိုင် မည်ကို။ အောင်းမေ့ပါတော့ဟုဆိုလေ၏။

မျောက်တို့သည်။ စကားမပြောနိုင်ကြောင်းကိုသင်တို့သိ၏။ ဤဒဏ္ဍာရီစကားသည်။ စကားမပြောနိုင်သော တိရိစ္ဆာန်တို့ကို ရက်စက်စွာမပြုသင့်ကြောင်း။ ကျွန်ုပ်တို့အားသင်ကြားလေသည်။

Verbs.

Verbs are of two kinds, transitive, which express actions that pass from the agent to the object ; as, ရိုက်သည် to strike ; ချစ်သည် to love ; and intransitive, which express being, or some state of being, or an action which is confined to the agent ; as, ဖြစ်သည် to be ; နေသည် to remain ; ကောင်းသည် to be good ; ပျက်သည် to be ruined, or in a state of ruin.

Many transitive Verbs are formed from Intransitive ones, by aspirating the initial letter ; thus :—

	Transitive	Intransitive.
To throw, to put down, to dismiss from employment.	ချသည်။	ကျသည်။
„ pulverize, to refute.	ချေသည်။	ကျေသည်။
„ break (<i>i. e.</i> any long thing) to snap.	ချိုးသည်။	ကျိုးသည်။
„ approach, to draw near.	ချဉ်းသည်။	ကျဉ်းသည်။
„ leave, to set aside.	ချန်သည်။	ကျန်သည်။
„ scatter, to make wide apart.	ခြသည်။	ကြသည်။
„ frighten.	ခြေသည်။	ကြေသည်။
„ pluck, (as leaves, flowers and fruit from a tree).	ခြွေသည်။	ကြွေသည်။
The same as ချန်သည်။ (see above).	ခြွင်းသည်။	ကြွင်းသည်။
To split; to divide lengthwise.	ခွဲသည်။	ကွဲသည်။
„ ignite.	ဗြဲသည်။	ကွဲသည်။
„ cause to feel a rocking sensation.	ဗြိပ်သည်။	ကွိပ်သည်။
„ fill up (such as a pit, a well, &c.	ဖို့သည်။	ဂို့သည်။

	Transitive	Intran- sitive.
To destroy.	ဖျက်သည်။	ဖျက်သည်။
„ dilute, to make thin, also to amuse.	ဖျော်သည်။	ဖျော်သည်။
„ make lost, to obliterate.	ဖျော့သည်။	ပြေဝံသည်။
„ unloose, to unite, to answer a question.	ဖြေသည်။	ဖြေသည်။
„ pull or force open.	ဖြဲသည်။	ဖြဲသည်။
„ bend down, commonly to have a flex.	ညွတ်သည်။	ညွတ်သည်။
„ make softy by some process.	နှူးသည်။	နှူးသည်။
„ bring to a proper consistency, such as rice, &c.	နှပ်သည်။	နှပ်သည်။
„ make low.	နှိမ့်သည်။	နှိမ့်သည်။
„ awake, to excite (anger).	နှိုးသည်။	နှိုးသည်။
„ make turbid, to confuse, to act in a cross purpose.	နှော့သည်။	နှော့သည်။
„ warm, to make warm.	နှေးသည်။	နှေးသည်။
„ press, to crush, to flatten.	မိသည်။	မိသည်။
„ break, such as bread, biscuits, &c.	မဲ့သည်။	မဲ့သည်။
„ produce, to bring to light.	ဖော်သည်။	ပေါ်သည်။
„ burst, to perforate, to make explode, as crackers, guns.	ဖော်သည်။	ပေါ်သည်။
„ toss, to raise, to elevate, to flatter.	မြှော်သည်။	မြှော်သည်။
„ submerge, to bury.	မြှုပ်သည်။	မြှုပ်သည်။
„ move a thing out of the place, transfer officers.	ရွှေ့သည်။	ရွှေ့သည်။
„ throw down.	လှဲသည်။	လဲသည်။
„ turn back, to throw back, to uncover.	လှန်သည်။	လှန်သည်။

	Transitive	Intran- sitive.
To attempt to frighten.	စွန့်သည်။	လန့်သည်။
„ spread out, to expand.	ဖြန့်သည်။	ပြန့်သည်။
„ wear, or fritter away.	ဖြုန်းသည်။	ပြုန်းသည်။
„ unloose, dislocate, derange.	ဖြုတ်သည်။	ပြုတ်သည်။
„ break down, demolish, destroy.	ဖြိုသည်။	ပြိုသည်။
„ fill, make full, complete.	ဖြည့်သည်။	ပြည့်သည်။
„ set afloat.	မျှောသည်။	မျှောသည်။
„ singe, scorch, burn.	မျှိုက်သည်။	မျှိုက်သည်။
„ make high, elevate, exalt.	မြင့်သည်။	မြင့်သည်။
„ uncover, to leave unperformed unfilled.	ဖွင့်သည်။	လင့်သည်။
„ turn aside, to transfer.	ဖွဲသည်။	ဖွဲသည်။
„ dissipate, disseminate, publish or spread.	လွင့်သည်။	လွင့်သည်။
„ roll over and over,	လှိမ့်သည်။	လိမ့်သည်။
„ free, to release, deliver, eman- cipate.	လွတ်သည်။	လွတ်သည်။
„ lessen, diminish, abate.	လျှော့သည်။	လျှော့သည်။
„ propel violently in a circular motion.	ဝှေ့သည်။	ဝှေ့သည်။
„ sever, to detach, to separate.	ခွာသည်။	ကွာသည်။

The accidence of verbs are expressed by particles affixed to the verb, without any inflection of the verb itself.

Tables exhibiting the signs of the different tenses.
Indicative Mood.

Present.	Past.	Perfect.	Plu-perfect.	Future.	Future-perfect.
သည် or ချီ။	ပြီး။	ပြီးပြီး။	ဘူးပြီး။	မည် or ထိမ့်မည်။	ပြီးထိမ့်မည်။

Example with the transitive Verb to teach.

Present.	Past.	Perfect.	Plu-perfect.	Future.	Future-perfect.
သင်သည်။	သင်ပြီး။	သင်ပြီးပြီး။	သင်ဘူးပြီး။	သင်ထိမ့်မည်။	သင်ပြီးထိမ့်မည်။

Subjunctive Mood.

Present.	Past.	Perfect.	Plu-perfect.	Future.	Future-perfect.
သင်လျှင်။	သင်ပြီးလျှင်။	သင်ဘူးလျှင်။

Potential Mood.

Present.	Past.	Future.	Present.	Perfect.	Future.
Can.	Could.	Will be able.	Must.	Must have.	Must be able.
သင်နိုင်သည်။	သင်နိုင်ပြီး။	သင်နိုင်မည်။	သင်ရမည်။	သင်ရဘူးမိန့်မည်။	သင်နိုင်ရမည်။
Must, May (probability).	Imperative.	Infinitive.	Prohibitory.	Interrogative.	Negative.
Present.	Signs.	Signs.	Signs.	Signs.	Signs.
သင်ကောင်းမှ သင်မည်။	စေ။လေ။တို့။	ခြင်း။ရန်။တို့။ အံ့။သော။	မ——နင့်။	—သည်လား။	မ——ဘူး။

Signs of the number of Verbs.

Singular.

Plural.

ကြကုန်ကြကုန်

These are generally placed between the verb and the sign of the tense.

Conjugation of the transitive verb 'to teach.

Indicative Mood—Present Tense.

Singular.

Plural.

1. ကျွန်ုပ်သင်သည်။

I teach.

1. ကျွန်ုပ်တို့သင်ကြသည်။

We teach.

2. သင်သင်သည်။

Thou teachest.

2. သင်တို့သင်ကြသည်။

You teach.

3. သူသင်သည်။

He teaches.

3. သူတို့သင်ကြသည်။

They teach.

Interrogative form.

1. ကျွန်ုပ်သင်သလား။

Do I teach ?

1. ကျွန်ုပ်တို့သင်ကြသလား။

Do we teach ?

2. သင်သင်သလား။

Dost thou teach ?

2. သင်တို့သင်ကြသလား။

Do you teach ?

3. သူသင်သလား။

Does he teach ?

3. သူတို့သင်ကြသလား။

Do they teach ?

Negative form.

1. ကျွန်ုပ်မသင်ဘူး။
I do not teach.	1. ကျွန်ုပ်တို့မသင်ကြဘူး။
We do not teach.
2. သင်မသင်ဘူး။
Thou dost not teach.	2. သင်တို့မသင်ကြဘူး။
You do not teach.
3. သူမသင်ဘူး။
He does not teach.	3. သူတို့မသင်ကြဘူး။
They do not teach.
-

Past Tense.

1. ကျွန်ုပ်သင်ပြီး။
I taught.	1. ကျွန်ုပ်တို့သင်ကြပြီး။
We taught.
2. သင်သင်ပြီး။
Thou taughtest.	2. သင်တို့သင်ကြပြီး။
You taught.
3. သူသင်ပြီး။
He taught.	3. သူတို့သင်ကြပြီး။
They taught.
-

Interrogative form.

1. ကျွန်ုပ်သင်ပြီးလား။
Did I teach ?	1. ကျွန်ုပ်တို့သင်ကြပြီးလား။
Did we teach ?
2. သင်သင်ပြီးလား။
Didst thou teach ?	2. သင်တို့သင်ကြပြီးလား။
Did you teach ?
3. သူသင်ပြီးလား။
Did he teach ?	3. သူတို့သင်ကြပြီးလား။
Did they teach.
-

Negative form.

The same as in the present Indicative.

Perfect tense.

1. ကျွန်ုပ်သင်ပြီးပြီ။
I have taught.	1. ကျွန်ုပ်တို့သင်ကြားပြီးပြီ။
We have taught.
2. သင်သင်ပြီးပြီ။
Thou hast taught.	2. သင်တို့သင်ကြားပြီးပြီ။
You have taught.
3. သူသင်ပြီးပြီ။
He has taught.	3. သူတို့သင်ကြားပြီးပြီ။
They have taught.

Interrogative form.

1. ကျွန်ုပ်သင်ပြီးပြီလား။
Have I taught ?	1. ကျွန်ုပ်တို့သင်ကြားပြီးပြီလား။
Have we taught ?
2. သင်သင်ပြီးပြီလား။
Hast thou taught ?	2. သင်တို့သင်ကြားပြီးပြီလား။
Have you taught ?
3. သူသင်ပြီးပြီလား။
Has he taught ?	3. သူတို့သင်ကြားပြီးပြီလား။
Have they taught ?

Negative form.

The same as in the present Indicative.

Plu-perfect tense.

1. ကျွန်ုပ်သင်ဘူးပြီ။
I had taught.	1. ကျွန်ုပ်တို့သင်ကြားဘူးပြီ။
We had taught.
2. သင်သင်ဘူးပြီ။
Thou hadst taught,	2. သင်တို့သင်ကြားဘူးပြီ။
You had taught.
3. သူသင်ဘူးပြီ။
He had taught.	3. သူတို့သင်ကြားဘူးပြီ။
They had taught.

Interrogative form.

1. ကျွန်ုပ်သင်ဘူးပြီလား။	1. ကျွန်ုပ်တို့သင်ဘူးကြပြီလား။
Had I taught ?	Had we taught ?
2. သင်သင်ဘူးပြီလား။	2. သင်တို့သင်ဘူးကြပြီလား။
Hadst thou taught ?	Had you taught ?
3. သူသင်ဘူးပြီလား။	3. သူတို့သင်ဘူးကြပြီလား။
Had he taught ?	Had they taught ?

Negative form.

1. ကျွန်ုပ်မသင်ဘူးဘူး။	1. ကျွန်ုပ်တို့မသင်ကြဘူးဘူး။
I had not taught.	We had not taught.
2. သင်မသင်ဘူးဘူး။	2. သင်တို့မသင်ကြဘူးဘူး။
Thou hadst not taught.	You had not taught.
3. သူမသင်ဘူးဘူး။	3. သူတို့မသင်ကြဘူးဘူး။
He had not taught.	They had not taught.

Future tense.

1. ကျွန်ုပ်သင်မည်။	1. ကျွန်ုပ်တို့သင်ကြမည်။
I will teach.	We will teach.
2. သင်သင်မည်။	2. သင်တို့သင်ကြမည်။
Thou shalt teach.	You shall teach.
3. သူသင်မည်။	3. သူတို့သင်ကြမည်။
He shall teach.	They shall teach.

Interrogative form.

1. ကျွန်ုပ်သင်မည်လား။	1. ကျွန်ုပ်တို့သင်ကြမည်လား။
Shall I teach ?	Shall we teach ?

2. သင်သင်မည်လား။
Wilt thou teach ?	2. သင်တို့သင်ကြမည်လား။
Will you teach ?
3. သူသင်ဆီမည်လား။
Shall he teach ?	3. သူတို့သင်ကြဆီမည်
လား။
Shall they teach ?

Negative form.

The same as the present Indicative.

Future-perfect tense.

1. ကျွန်ုပ်သင်ပြီးမည်။
I will have taught.	1. ကျွန်ုပ်တို့သင်ပြီးကြမည်။
We will have taught.
2. သင်သင်ပြီးမည်။
Thou wilt have taught.	2. သင်တို့သင်ပြီးကြမည်။
You will have taught.
3. သူသင်ပြီးမည်။
He will have taught.	3. သူတို့သင်ပြီးကြမည်။
They will have taught.

Interrogative form.

1. ကျွန်ုပ်သင်ပြီးဆီမည်လား။
Will I have taught ?	1. ကျွန်ုပ်တို့သင်ပြီးကြမည်
လား။
Will we have taught ?
2. သင်သင်ပြီးဆီမည်လား။
Wilt thou have taught ?	2. သင်တို့သင်ပြီးကြမည်လား။
Will you have taught ?
3. သူသင်ပြီးဆီမည်လား။
Will he have taught ?	3. သူတို့သင်ပြီးကြဆီမည်
လား။
Will they have taught ?

Negative form.

The same as the present Indicative.

Potential mood.

Can နိုင်။

Present tense.

1. ကျွန်ုပ်သင်နိုင်သည်။
I can teach.	1. ကျွန်ုပ်တို့သင်နိုင်ကြသည်။
We can teach.
2. သင်သင်နိုင်သည်။
Thou canst teach.	2. သင်တို့သင်နိုင်ကြသည်။
You can teach.
3. သူသင်နိုင်သည်။
He can teach.	3. သူတို့သင်နိုင်ကြသည်။
They can teach.
-

Interrogative form.

1. ကျွန်ုပ်သင်နိုင်သလား။
Can I teach ?	2. ကျွန်ုပ်တို့သင်နိုင်ကြသလား။
Can we teach ?
2. သင်သင်နိုင်သလား။
Canst thou teach ?	2. သင်တို့သင်နိုင်ကြသလား။
Can you teach ?
3. သူသင်နိုင်သလား။
Can he teach ?	3. သူတို့သင်နိုင်ကြသလား။
Can they teach ?
-

Negative form.

1. ကျွန်ုပ်မသင်နိုင်ဘူး။
I cannot teach.	1. ကျွန်ုပ်တို့မသင်နိုင်ကြဘူး။
We cannot teach.
2. သင်မသင်နိုင်ဘူး။
Thou canst not teach.	2. သင်တို့မသင်နိုင်ကြဘူး။
You cannot teach.
3. သူမသင်နိုင်ဘူး။
He cannot teach.	3. သူတို့မသင်နိုင်ကြဘူး။
They cannot teach.

Past Tense.

1. ကျွန်ုပ်သင်နိုင်ပြီး။
I could teach.	1. ကျွန်ုပ်တို့သင်နိုင်ကြပြီး။
We could teach.
2. သင်သင်နိုင်ပြီး။
Thou couldst teach.	2. သင်တို့သင်နိုင်ကြပြီး။
You could teach.
3. သူသင်နိုင်ပြီး။
He could teach.	3. သူတို့သင်နိုင်ကြပြီး။
They could teach.
-

Interrogative form.

1. ကျွန်ုပ်သင်နိုင်ပြီးလား။
Could I teach ?	1. ကျွန်ုပ်တို့သင်နိုင်ကြပြီးလား။
Could we teach ?
2. သင်သင်နိုင်ပြီးလား။
Couldst thou teach ?	2. သင်တို့သင်နိုင်ကြပြီးလား။
Could you teach ?
3. သူသင်နိုင်ပြီးလား။
Could he teach ?	3. သူတို့သင်နိုင်ကြပြီးလား။
Could they teach.
-

Negative form.

The same as in the present Indicative.

Future tense.

1. ကျွန်ုပ်သင်နိုင်မည်။
I will be able to teach.	1. ကျွန်ုပ်တို့သင်နိုင်ကြမည်။
We will be able to teach.
2. သင်သင်နိုင်မည်။
Thou wilt be able to teach.	2. သင်တို့သင်နိုင်ကြမည်။
You will be able to teach.

၁. သူသင်နိုင်စိမ့်မည်။ ၃. သူတို့သင်နိုင်ကြစိမ့်မည်။
He will be able to teach. They will be able to teach.
-

Interrogative form.

1. ကျွန်ုပ်သင်နိုင်မည်လား။ 1. ကျွန်ုပ်တို့သင်နိုင်ကြမည်လား။
Will I be able to teach ? Will we be able to teach ?
2. သင်သင်နိုင်မည်လား။ 2. သင်တို့သင်နိုင်ကြမည်လား။
Wilt thou be able to teach ? Will you be able to teach ?
၃. သူသင်နိုင်စိမ့်မည်လား။ ၃. သူတို့သင်နိုင်ကြစိမ့်မည်လား။
Will he be able to teach ? Will they be able to teach ?
-

Negative form.

The same as in the present Potential.

Must ရမည်။

Present tense.

1. ကျွန်ုပ်သင်ရမည်။ 1. ကျွန်ုပ်တို့သင်ရကြမည်။
I must teach. We must teach.
2. သင်သင်ရမည်။ 2. သင်တို့သင်ရကြမည်။
Thou must teach. You must teach.
၃. သူသင်ရမည်။ 3. သူတို့သင်ရကြမည်။
He must teach. They must teach.

Interrogative form.

1. ကျွန်ုပ်သင်ရမည်လား။	1. ကျွန်ုပ်တို့သင်ရကြမည်လား။
Must I teach ?	Must we teach ?
2. သင်သင်ရမည်လား။	2. သင်တို့သင်ရကြမည်လား။
Must thou teach ?	Must you teach ?
3. သူသင်ရမည်လား။	3. သူတို့သင်ရကြမည်လား။
Must he teach ?	Must they teach ?

Negative form.

1. ကျွန်ုပ်မသင်ရဘူး။	1. ကျွန်ုပ်တို့မသင်ရကြဘူး။
I must not teach.	We must not teach.
2. သင်မသင်ရဘူး။	2. သင်တို့မသင်ရကြဘူး။
Thou must not teach.	You must not teach.
3. သူမသင်ရဘူး။	3. သူတို့မသင်ရကြဘူး။
He must not teach.	They must not teach.

Perfect tense.

1. ကျွန်ုပ်သင်ဘူးထိမ့်မည်။	1. ကျွန်ုပ်တို့သင်ဘူးကြထိမ့်မည်။
I must have taught.	We must have taught.
2. သင်သင်ဘူးထိမ့်မည်။	2. သင်တို့သင်ဘူးကြထိမ့်မည်။
Thou must have taught.	You must have taught.
3. သူသင်ဘူးထိမ့်မည်။	3. သူတို့သင်ဘူးကြထိမ့်မည်။
He must have taught.	They must have taught.

Future tense.

1. ကျွန်ုပ်သင်နိုင်ရမည်။	1. ကျွန်ုပ်တို့သင်နိုင်ရကြမည်။
I must be able to teach.	We must be able to teach.

2. သင်သင်နိုင်ရမည်။	2. သင်တို့သင်နိုင်ရကြမည်။
Thou must be able to teach.	You must be able to teach.
3. သူသင်နိုင်ရသည်။	3. သူတို့သင်နိုင်ရကြမည်။
He must be able to teach.	They must be able to teach.

May (probability).

Present tense.

1. ကျွန်ုပ်သင်ကောင်းမှသင်
မည်။	1. ကျွန်ုပ်တို့သင်ကောင်းမှ
သင်ကြမည်။
I may teach.	We may teach.
2. သင်သင်ကောင်းမှသင်
မည်။	2. သင်တို့သင်ကောင်းမှ
သင်ကြမည်။
Thou mayst teach.	You may teach.
3. သူသင်ကောင်းမှသင်
စိမ့်မည်။	3. သူတို့သင်ကောင်းမှသင်
ကြစိမ့်မည်။
He may teach.	They may teach.

Conditional Mood.

Present tense.

1. ကျွန်ုပ်သင်လျှင်။	1. ကျွန်ုပ်တို့သင်ကြလျှင်။
If I teach.	If we teach.
2. သင်သင်လျှင်။	2. သင်တို့သင်ကြလျှင်။
If thou teach.	If you teach.
3. သူသင်လျှင်။	3. သူတို့သင်ကြလျှင်။
If he teach,	If they teach.

Negative form.

1. ကျွန်ုပ်မသင်လျှင်။
If I do not teach.	1. ကျွန်ုပ်တို့မသင်ကြလျှင်။
If we do not teach.
2. သင်မသင်လျှင်။
If thou dost not teach.	2. သင်တို့မသင်ကြလျှင်။
If you do not teach.
3. သူမသင်လျှင်။
If he does not teach.	3. သူတို့မသင်ကြလျှင်။
If they do not teach.
-

Past tense and the Perfect tense.

1. ကျွန်ုပ်သင်ပြီးလျှင်။
If I taught.	1. ကျွန်ုပ်တို့သင်ပြီးကြလျှင်။
If we taught.
2. သင်သင်ပြီးလျှင်။
If thou taught.	2. သင်တို့သင်ပြီးကြလျှင်။
If you taught.
3. သူသင်ပြီးလျှင်။
If he taught.	3. သူတို့သင်ပြီးကြလျှင်။
If they taught.
-

Plu-perfect Tense.

1. ကျွန်ုပ်သင်ဘူးလျှင်။
If I had taught.	1. ကျွန်ုပ်တို့သင်ဘူးကြလျှင်။
If we had taught.
2. သင်သင်ဘူးလျှင်။
If thou hadst taught.	2. သင်တို့သင်ဘူးကြလျှင်။
If you had taught.
3. သူသင်ဘူးလျှင်။
If he had taught.	3. သူတို့သင်ဘူးကြလျှင်။
If they had taught.
-

Interrogative form.

The same as the Plu-perfect Indicative.

Negative form.

The same as the Plu-perfect Indicative.

NOTE.—In Burmese the future conditional is expressed by the present conditional.

Suppositional tense.

1. ကျွန်ုပ်အကယ်၍သင်
သော်။	1. ကျွန်ုပ်တို့အကယ်၍ သင်
ကြသော်။
Suppose I teach.	Suppose we teach.
2. သင်အကယ်၍ သင်သော်။	2. သင်တို့အကယ်၍ သင်ကြ
သော်။
Suppose thou teachest.	Suppose you teach.
3. သူအကယ်၍သင် သော်။	3. သူတို့အကယ်၍သင်ကြ
သော်။
Suppose he teaches.	Suppose they teach.

Imperative mood.

Form of Command.

1. —————	1. —————
2. သင်သင်တော့။	2. သင်တို့သင်ကြတော့။
Teach or teach thou.	Teach or teach ye or you.
3. သူကိုသင်စေ။	3. သူတို့ကိုသင်ကြစေ။
Let him teach.	Let them teach.

Form of permission.

1. _____	1. _____
2. သင်သင်တော့။	2. သင်တို့သင်ကြတော့။
Thou mayest teach.	You may teach.
3. သူကိုသင်စေ။	3. သူတို့ကိုသင်ကြစေ။
Let him teach.	Let them teach.

NOTE.—The difference between the form of command and that of permission lies in the intonation of the voice.

Form of entreaty.

1. ကျွန်ုပ်သင်ပါစေ။	1. ကျွန်ုပ်တို့သင်ကြပါစေ။
Do let me teach.	Do let us teach.
2. _____	2. _____
3. သူကိုသင်ပါစေ။	3. သူတို့ကိုသင်ကြပါစေ။
Do let him teach.	Do let them teach.

Form of exhortation.

1. _____	1. ကျွန်ုပ်တို့သင်ကြစို့။
	Do let us teach.
2. သင်သင်တော့။	2. သင်တို့သင်ကြလော့။
Do thou teach.	Do you teach.
3. _____	3. _____

Prohibitory form.

1. _____	1. _____
2. သင်မသင်နှင့်။	2. သင်တို့မသင်ကြနှင့်။
Thou must not teach.	You must not teach.
3. သူကိုမသင်စေနှင့်။	3. သူတို့ကိုမသင်ကြစေနှင့်။
Do not let him teach.	Do not let them teach.

Infinitive mood.	Present participle.
<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="margin-right: 10px;"> သင်ခြင်းငှာ။ သင်ရန်။ သင်ဘို့။ </div> <div style="font-size: 3em; margin-right: 10px;">}</div> <div> In order to learn. </div> </div>	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="margin-right: 10px;"> သင်ခြင်း။ Teaching. သင်ပြီး၍ or သင်ပြီးလျှင်၊ Having learnt or taught. </div> </div>

The verb to be is very often preceded by an adjective: thus သူသည်လူကောင်းဖြစ်သည် He is a good man.

When the verb ဖြစ် is so preceded it is suppressed and only the sign (သည်) is retained, the noun is also suppressed.

Conjugation of the verb To be preceded by an adjective.

1. ကျွန်ုပ်ဖြစ်သည်။
I am.
2. သင်ဖြစ်သည်။
Thou art.
3. သူဖြစ်သည်။
He is. | 1. ကျွန်ုပ်ကောင်းသည်။
I am good.
2. သင်ကောင်းသည်။
Thou art good.
3. သူကောင်းသည်။
He is good. |
|--|---|

NOTE.—The plural is formed in the usual way.

Interrogative form.

1. ကျွန်ုပ်လား။ <i>i.e.</i> ဖြစ်သည်
လား။
Am I ?
2. သင်လား။
Art thou ?
3. သူလား။
Is he ? | 1. ကျွန်ုပ်ကောင်းသလား။ <i>i.e.</i>
ကျွန်ုပ်လူကောင်း ဖြစ်သ
လား။
Am I good ?
2. သင်ကောင်းသလား။
Art thou good ?
3. သူကောင်းသလား။
Is he good ? |
|---|---|

NOTE.—သလား is an abbreviation of သည်လား။

Negative form.

1. ကျွန်ုပ် မဟုတ်။ or မဟုတ်။	1. ကျွန်ုပ် မကောင်းဘူး။
သူ့။ or မဖြစ်ဘူး	
I am not.	I am not good.
2. သင် မဟုတ်။	2. သင် မကောင်းဘူး။
Thou art not.	Thou art not good.
3. သူ မဟုတ်။	3. သူ မကောင်းဘူး။
He is not.	He is not good.
-

Past tense.

1. ကျွန်ုပ် ဖြစ်ပြီး။	1. ကျွန်ုပ် ကောင်းပြီး။
I was.	I was good.
2. သင် ဖြစ်ပြီး။	2. သင် ကောင်းပြီး။
Thou wast.	Thou wast good.
3. သူ ဖြစ်ပြီး။	3. သူ ကောင်းပြီး။
He was.	He was good.
-

Interrogative form.

1. ကျွန်ုပ် ဖြစ်ပြီးလား။	1. ကျွန်ုပ် ကောင်းပြီးလား။
Was I ?	Was I good ?
2. သင် ဖြစ်ပြီးလား။	2. သင် ကောင်းပြီးလား။
Wast thou ?	Wast thou good ?
3. သူ ဖြစ်ပြီးလား။	3. သူ ကောင်းပြီးလား။
Was he ?	Was he good ?
-

Negative form.

1. ကျွန်ုပ်မဖြစ်ဘူး။
I was not.	} The same as in the present tense.
2. သင်မဖြစ်ဘူး။
Thou wast not.	
3. သူမဖြစ်ဘူး။
He was not.	

Perfect tense.

1. ကျွန်ုပ်ဖြစ်ပြီးပြီ။
I have been.	1. ကျွန်ုပ်ကောင်းပြီးပြီ။
I have been good.
2. သင်ဖြစ်ပြီးပြီ။
Thou hast been.	2. သင်ကောင်းပြီးပြီ။
Thou hast been good.
3. သူဖြစ်ပြီးပြီ။
He has been.	3. သူကောင်းပြီးပြီ။
He has been good.

Interrogative form.

1. ကျွန်ုပ်ဖြစ်ပြီးပြီလား။
Have I been ?	1. ကျွန်ုပ်ကောင်းပြီးပြီလား။
Have I been good ?
2. သင်ဖြစ်ပြီးပြီလား။
Hast thou been ?	2. သင်ကောင်းပြီးပြီလား။
Hast thou been good ?
3. သူဖြစ်ပြီးပြီလား။
Has he been ?	3. သူကောင်းပြီးပြီလား။
Has he been good ?

Negative form.

The same as in the present tense.

Plu-perfect tense.

1. ကျွန်ုပ်ဖြစ်ဘူးပြီး။
I had been.	1. ကျွန်ုပ်ကောင်းဘူးပြီး။
I had been good.
2. သင်ဖြစ်ဘူးပြီး။
Thou hadst been.	2. သင်ကောင်းဘူးပြီး။
Thou hadst been good.
3. သူဖြစ်ဘူးပြီး။
He had been.	3. သူကောင်းဘူးပြီး။
He had been good.

Interrogative form.

1. ကျွန်ုပ်ဖြစ်ဘူးပြီးလား။
Had I been ?	1. ကျွန်ုပ်ကောင်းဘူးပြီးလား။
Had I been good ?
2. သင်ဖြစ်ဘူးပြီးလား။
Hadst thou been ?	2. သင်ကောင်းဘူးပြီးလား။
Hadst thou been good ?
3. သူဖြစ်ဘူးပြီးလား။
Had he been ?	3. သူကောင်းဘူးပြီးလား။
Had he been good ?

Negative form.

1. ကျွန်ုပ်မဖြစ်ဘူးဘူး။
I had not been.	1. ကျွန်ုပ်မကောင်းဘူးဘူး။
I had not been good.
2. သင်မဖြစ်ဘူးဘူး။
Thou hadst not been.	2. သင်မကောင်းဘူးဘူး။
Thou hadst not been good.
3. သူမဖြစ်ဘူးဘူး။
He had not been.	3. သူမကောင်းဘူးဘူး။
He had not been good.

Future tense.

1. ကျွန်ုပ်ဖြစ်မည်။
I will be. | 1. ကျွန်ုပ်ကောင်းမည်။
I will be good. |
|-----------------------------------|--|

2. သင်ဖြစ်မည်။
Thou shalt be.	2. သင်ကောင်းမည်။
Thou shalt be good.
3. သူဖြစ်ထိမ့်မည်။
He shall be.	3. သူကောင်းထိမ့်မည်။
He shall be good.

Interrogative form.

1. ကျွန်ုပ်ဖြစ်မည်လား။
Shall I be ?	1. ကျွန်ုပ်ကောင်းမည်လား။
Shall I be good ?
2. သင်ဖြစ်မည်လား။
Wilt thou be ?	2. သင်ကောင်းမည်လား။
Wilt thou be good ?
3. သူဖြစ်ထိမ့်မည်လား။
Shall he be ?	3. သူကောင်းထိမ့်မည်လား။
Shall he be good ?

Future Perfect tense.

1. ကျွန်ုပ်ဖြစ်ပြီးထိမ့်မည်။
I will have been.	1. ကျွန်ုပ်ကောင်းပြီးထိမ့်မည်။
I will have been good.
2. သင်ဖြစ်ပြီးထိမ့်မည်။
Thou wilt have been.	2. သင်ကောင်းပြီးထိမ့်မည်။
Thou wilt have been good.
3. သူဖြစ်ပြီးထိမ့်မည်။
He will have been.	3. သူကောင်းပြီးထိမ့်မည်။
He will have been good.

Interrogative form.

1. ကျွန်ုပ်ဖြစ်ပြီးထိမ့်မည်လား။
Will I have been ?	1. ကျွန်ုပ်ကောင်းပြီးထိမ့်မည်လား။
Will I have been good ?
2. သင်ဖြစ်ပြီးထိမ့်မည်လား။
Wilt thou have been ?	2. သင်ကောင်းပြီးထိမ့်မည်လား။
Wilt thou have been good ?

3. သူ့ဖြစ်ပြီး ထိပ် မည် လား။ 3. သူ့ကောင်းပြီး ထိပ် မည်
လား။

Will he have been?

Will he have been good?

Potential mood.

Can နိုင်။

Present tense.

1. ကျွန်ုပ်ဖြစ်နိုင်သည်။
I can be.	1. ကျွန်ုပ်ကောင်းနိုင်သည်။
I can be good.
2. သင်ဖြစ်နိုင်သည်။
Thou canst be.	2. သင်ကောင်းနိုင်သည်။
Thou canst be good.
3. သူ့ဖြစ်နိုင်သည်။
He can be.	3. သူ့ကောင်းနိုင်သည်။
He can be good.

Interrogative form.

1. ကျွန်ုပ်ဖြစ်နိုင်သလား။
Can I be ?	1. ကျွန်ုပ်ကောင်းနိုင်သလား။
Can I be good ?
2. သင်ဖြစ်နိုင်သလား။
Canst thou be ?	2. သင်ကောင်းနိုင်သလား။
Canst thou be good ?
3. သူ့ဖြစ်နိုင်သလား။
Can he be ?	3. သူ့ကောင်းနိုင်သလား။
Can he be good ?

Negative form.

1. ကျွန်ုပ်မဖြစ်နိုင်ဘူး။
I can not be.	1. ကျွန်ုပ်မကောင်းနိုင်ဘူး။
I can not be good.
2. သင်မဖြစ်နိုင်ဘူး။
Thou canst not be.	2. သင်မကောင်းနိုင်ဘူး။
Thou canst not be good.
3. သူ့မဖြစ်နိုင်ဘူး။
He can not be.	3. သူ့မကောင်းနိုင်ဘူး။
He can not be good.

Past tense.

1. ကျွန်ုပ်ဖြစ်နိုင်ပြီ။
I could be.	1. ကျွန်ုပ်ကောင်းနိုင်ပြီး။
I could be good.
2. သင်ဖြစ်နိုင်ပြီး။
Thou couldst be.	2. သင်ကောင်းနိုင်ပြီး။
Thou couldst be good.
3. သူဖြစ်နိုင်ပြီး။
He could be.	3. သူကောင်းနိုင်ပြီး။
He could be good.

Interrogative form.

1. ကျွန်ုပ်ဖြစ်နိုင်ပြီးသား။
Could I be ?	1. ကျွန်ုပ်ကောင်းနိုင်ပြီးသား။
Could I be good ?
2. သင်ဖြစ်နိုင်ပြီးသား။
Couldst thou be ?	2. သင်ကောင်းနိုင်ပြီးသား။
Couldst thou be good ?
3. သူဖြစ်နိုင်ပြီးသား။
Could he be ?	3. သူကောင်းနိုင်ပြီးသား။
Could he be good ?

Negative form.

The same as in the present tense.

Future tense.

1. ကျွန်ုပ်ဖြစ်နိုင်မည်။
I will be able to be.	1. ကျွန်ုပ်ကောင်းနိုင်မည်။
I will be able to be
good.
2. သင်ဖြစ်နိုင်မည်။
Thou wilt be able to be.	2. သင်ကောင်းနိုင်မည်။
Thou wilt be able to be
good.
3. သူဖြစ်နိုင်မည်။
He will be able to be.	3. သူကောင်းနိုင်မည်။
He will be able to be good.

NOTE.—မည် the sign of the future tense is used in the first and second person. မည်မည် is used only in the third person..

Interrogative form.

1. ကျွန်ုပ် ဖြစ်နိုင် မည်သား။ 1. ကျွန်ုပ်ကောင်းနိုင်မည်
လား။

Will I be able to be ? Will I be able to be
good ?

2. သင်ဖြစ်နိုင်မည်သား။ 2. သင်ကောင်းနိုင်မည်
လား။

Wilt thou be able to be ? Wilt thou be able to be
good ?

3. သူဖြစ်နိုင်သိမ့်မည်သား။ 3. သူကောင်း နိုင်သိမ့် မည်
လား။

Will he be able to be ? Will he be able to be
good ?

Negative form.

The same as in the present tense.

Must ရမည်။

Present tense.

1. ကျွန်ုပ်ဖြစ်ရမည်။ 1. ကျွန်ုပ်ကောင်းရမည်။
I must be. I must be good.

2. သင်ဖြစ်ရမည်။ 2. သင်ကောင်းရမည်။
Thou must be. Thou must be good.

3. သူဖြစ်ရမည်။ 3. သူကောင်းရမည်။
He must be. He must be good.

Interrogative form.

1. ကျွန်ုပ်ဖြစ်ရမည်သား။ 1. ကျွန်ုပ်ကောင်းရမည်သား။
Must I be ? Must I be good ?

2. သင်ဖြစ်ရမည်လား။
Must thou be ?	2. သင်ကောင်းရမည်လား။
Must thou be good ?
3. သူဖြစ်ရမည်လား။
Must he be ?	3. သူကောင်းရမည်လား။
Must he be good ?

Negative form.

1. ကျွန်ုပ်မဖြစ်ရဘူး။
I must not be.	1. ကျွန်ုပ်မကောင်းရဘူး။
I must not be good.
2. သင်မဖြစ်ရဘူး။
Thou must not be.	2. သင်မကောင်းရဘူး။
Thou must not be good,
3. သူမဖြစ်ရဘူး။
He must not be.	3. သူမကောင်းရဘူး။
He must not be good.

Perfect tense.

1. ကျွန်ုပ်ဖြစ်ဘူးထိမ့်မည်။
I must have been.	1. ကျွန်ုပ်ကောင်းဘူးထိမ့်မည်။
I must have been good.
2. သင်ဖြစ်ဘူးထိမ့်မည်။
Thou must have been.	2. သင်ကောင်းဘူးထိမ့်မည်။
Thou must have been good.
3. သူဖြစ်ဘူးထိမ့်မည်။
He must have been.	3. သူကောင်းဘူးထိမ့်မည်။
He must have been good.

Future tense.

1. ကျွန်ုပ်ဖြစ်နိုင်ရမည်။
I must be able to be.	1. ကျွန်ုပ်ကောင်းနိုင်ရမည်။
I must be able to be good.
2. သင်ဖြစ်နိုင်ရမည်။
Thou must be able to be.	2. သင်ကောင်းနိုင်ရမည်။
Thou must be able to be good.
3. သူဖြစ်နိုင်ရမည်။
He must be able to be.	3. သူကောင်းဘူးရမည်။
He must be able to be good.

3. သူဖြစ်နိုင်ရမည်။

He must be able to be.

3. သူကောင်းနိုင်ရမည်။

He must be able to be good.

May (probability.)

Present tense.

1. ကျွန်ုပ်ဖြစ် ကောင်းမှ ဖြစ် 1. ကျွန်ုပ်ကောင်းကောင်းမှ
မည်။ ကောင်းမည်။

I may be.

I may be good.

2. သင်ဖြစ်ကောင်းမှဖြစ်မည် 2. သင် ကောင်း ကောင်းမှ
ကောင်းမည်။

Thou mayest be.

Thou mayest be good.

3. သူဖြစ်ကောင်းမှဖြစ်မည်။ 3. သူ ကောင်း ကောင်း မှ
ကောင်းမည်။

He may be.

He may be good.

Conditional mood.

Present tense.

1. ကျွန်ုပ်ဖြစ်လျှင်။

If I be.

1. ကျွန်ုပ်ကောင်းလျှင်။

If I be good.

2. သင်ဖြစ်လျှင်။

If thou be.

2. သင်ကောင်းလျှင်။

If thou be good.

3. သူဖြစ်လျှင်။

If he be.

3. သူကောင်းလျှင်။

If he be good.

Negative form.

1. ကျွန်ုပ်မဖြစ်လျှင်။

If I do not be.

1. ကျွန်ုပ်မကောင်းလျှင်။

If I do not be good.

2. သင်မဖြစ်လျှင်။

If thou dost not be.

2. သင်မကောင်းလျှင်။

If thou dost not be good.

3. သူမဖြစ်လျှင်။
If he does not be. | 3. သူမကောင်းလျှင်။
If he does not be good. |
|--|---|

Past tense and Perfect tense.

1. ကျွန်ုပ်ဖြစ်ပြီးလျှင်။
If I have been.	1. ကျွန်ုပ်ကောင်းပြီးလျှင်။
If I have been good.
2. သင်ဖြစ်ပြီးလျှင်။
If thou have been.	2. သင်ကောင်းပြီးလျှင်။
If thou have been good.
3. သူဖြစ်ပြီးလျှင်။
If he have been.	3. သူကောင်းပြီးလျှင်။
If he have been good.

Plu-perfect tense.

1. ကျွန်ုပ်ဖြစ်ဘူးလျှင်။
If I had been.	1. ကျွန်ုပ်ကောင်းဘူးလျှင်။
If I had been good.
2. သင်ဖြစ်ဘူးလျှင်။
If thou had been.	2. သင်ကောင်းဘူးလျှင်။
If thou had been good.
3. သူဖြစ်ဘူးလျှင်။
If he had been.	3. သူကောင်းဘူးလျှင်။
If he had been good.

Interrogative form.

The same as the plu-perfect Indicative.

Negative form.

The same as the plu-perfect Indicative.

NOTE.—In the Burmese the future conditional is expressed by the present conditional.

. Suppositional tense.

1. ကျွန်ုပ်အကယ်၍ဖြစ်သော်။
Suppose I be. | 1. ကျွန်ုပ်အကယ်၍ ကောင်းသော်။
Suppose I be good. |
|--|--|

2. သင်အကယ်၍ဖြစ်သော်။ 2. သင်အကယ်၍ ကောင်းသော်။

Suppose thou be.

Suppose thou be good.

3. သူအကယ်၍ဖြစ်သော်။ 3. သူ အ ကယ်၍ ကောင်းသော်။

Suppose he be.

Suppose he be good.

Imperative mood.

Form of command.

1. _____

1. _____

2. သင်ဖြစ်တော့။

2. သင်ကောင်းတော့။

Be or be thou.

Be or be thou good.

3. သူကိုဖြစ်စေ။

3. သူကိုကောင်းစေ။

Let him be.

Let him be good.

Form of permission.

1. _____

1. _____

2. သင်ဖြစ်တော့။

2. သင်ကောင်းတော့။

Thou mayest be.

Thou mayest be good.

3. သူကိုဖြစ်စေ။

3. သူကိုကောင်းစေ။

Let him be.

Let him be good.

NOTE.—The difference between the form of command and that of permission lies in the intonation of the voice.

Form of entreaty.

1. ကျွန်ုပ်ဖြစ်ပါစေ။

1. ကျွန်ုပ်ကောင်းပါစေ။

Do let me be.

Do let me be good.

2. _____

2. _____

3. သူကိုဖြစ်ပါစေ။

3. သူကိုကောင်းပါစေ။

Do let him be.

Do let him be good.

Form of exhortation.

1. _____	1. ကျွန်တို့ကောင်းကြစို့။
Do let us be good.
2. သင်ဖြစ်လော့။
Do thou be.	2. သင်တို့ကောင်းကြလော့။
Do you be good.
3. _____	3. _____

Prohibitory form.

1. _____	1. _____
2. သင်မဖြစ်နှင့်။
Thou must not be.	2. သင်မကောင်းနှင့်။
Thou must not be good.
3. သူကိုမဖြစ်စေနှင့်။
Do not let him be.	3. သူကိုမကောင်စေနှင့်။
Do not let him be good.

Imperative mood.

Participles.

ဖြစ်ခြင်းငှာ။ ဖြစ်ရန်။ ဖြစ်ဘို့။	} In order to be.	ဖြစ်ခြင်း။ ကောင်းခြင်း။ Being. Being good. ဖြစ်၍ or ဖြစ်ပြီးလျှင်။ Having been.

Conjugation of the verb to call.

Progressive form.

Indicative mood—Present tense.

1. ကျွန်ုပ်ခေါ်လျက်နေသည်။
I am calling.	1. ကျွန်ုပ်တို့ခေါ်လျက် နေကြသည်။
We are calling.
2. သင်ခေါ်လျက် နေသည်။
Thou art calling.	2. သင်တို့ ခေါ်လျက် နေကြသည်။
You are calling.

၁. သူခေါ်လျှင် ငါ့နေသည်။ ၂. သူတို့ ခေါ်လျက် နေကြသည်။

He is calling.

They are calling.

Interrogative form.

၁. ကျွန်ုပ် ခေါ်လျက် နေ သလား။ ၂. ကျွန်ုပ်တို့ ခေါ်လျက် နေကြသလား။

Am I calling?

Are we calling ?

၃. သင်ခေါ်လျက်နေသလား။ ၄. သင်တို့ ခေါ်လျက် နေကြသလား။

Art thou calling ?

Are you calling ?

၅. သူခေါ်လျက်နေသလား။ ၆. သူတို့ခေါ်လျက်နေကြသလား။

Is he calling ?

Are they calling ?

Past tense.

၁. ကျွန်ုပ်ခေါ်လျက်နေပြီး။ ၂. ကျွန်ုပ်တို့ခေါ်လျက်နေကြပြီး။

I was calling.

We were calling.

၃. သင်ခေါ်လျက်နေပြီး။ ၄. သင်တို့ခေါ်လျက်နေကြပြီး။

Thou wast calling.

You were calling.

၅. သူခေါ်လျက်နေပြီး။ ၆. သူတို့ခေါ်လျက်နေကြပြီး။

He was calling.

They were calling.

Interrogative form.

၁. ကျွန်ုပ် ခေါ်လျက် နေပြီးသလား။ ၂. ကျွန်ုပ်တို့ ခေါ်လျက် နေကြပြီးသလား။

Was I calling?

Were we calling ?

2. သင်ခေါ်လျက်နေပြီးလား။ 2. သင်တို့ ခေါ်လျက် နေကြပြီးလား။

Wast thou calling? Were you calling?

3. သူခေါ်လျက်နေပြီးလား။ 3. သူတို့ ခေါ်လျက် နေကြပြီးလား။

Was he calling? Were they calling?

Future tense.

1. ကျွန်ုပ် ခေါ်လျက် နေလိမ့် 1. ကျွန်ုပ်တို့ခေါ်လျက်နေကြမည်။

I will be calling. We will be calling.

2. သင် ခေါ်လျက် နေလိမ့် 2. သင်တို့ ခေါ်လျက် နေကြမည်။

Thou shalt be calling. You shall be calling.

3. သူခေါ်လျက်နေလိမ့်မည်။ 3. သူတို့ ခေါ်လျက် နေကြလိမ့်မည်။

He shall be calling. They shall be calling.

Potential mood.—Present tense.

Can နှိုင်း။

1. ကျွန်ုပ် ခေါ်လျက် နေနိုင် 1. ကျွန်ုပ်တို့ခေါ်လျက်နေနိုင်ကြသည်။

I can be calling. We can be calling.

2. သင် ခေါ်လျက် နေ နိုင် 2. သင်တို့ ခေါ်လျက် နေနိုင်ကြသည်။

Thou canst be calling. You can be calling,

၁. သူခေါ်လျက်နေနိုင်သည်။ ၁. သူတို့ခေါ်လျက်နေနိုင်ကြသည်။

He can be calling.

• They can be calling.

Interrogative form.

1. ကျွန်ုပ်ခေါ်လျက်နေ နိုင်သလား။	1. ကျွန်ုပ်တို့ခေါ်လျက်နေ နိုင်ကြသလား။
Can I be calling ?	Can we be calling ?
2. သင်ခေါ်လျက်နေနိုင် သလား။	2. သင်တို့ ခေါ်လျက် နေနိုင်ကြသလား။
Canst thou be calling?	Can you be calling?
၁. သူခေါ် လျက် နေနိုင် သလား။	၁. သူတို့ခေါ်လျက်နေနိုင် ကြသလား။
Can he be calling?	Can they be calling?

Must ရမည်။

1. ကျွန်ုပ်ခေါ်လျက်နေရမည်။	1. ကျွန်ုပ်တို့ခေါ်လျက်နေ ကြရမည်။
I must be calling.	We must be calling.
2. သင်ခေါ်လျက်နေရမည်။	2. သင်တို့ခေါ်လျက်နေကြရမည်။
Thou must be calling.	You must be calling.
၁. သူခေါ်လျက်နေရမည်။	၁. သူတို့ခေါ်လျက် နေ ကြရမည်။
He must be calling.	They must be calling.

Interrogative form.

1. ကျွန်ုပ်ခေါ်လျက် နေရမည်
လား။	1. ကျွန်ုပ်တို့ခေါ်လျက်နေ ကြ
ရမည်လား။
Must I be calling?	Must we be calling?
2. သင်ခေါ်လျက် နေရ မည်
လား။	2. သင်တို့ခေါ်လျက်နေ ကြရ
မည်လား။
Must thou be calling?	Must you be calling?
3. သူ ခေါ်လျက် နေရ မည်
လား။	3. သူတို့ ခေါ်လျက် နေကြရ
မည်လား။
Must he be calling?	Must they be calling?

May (probability.)

Present tense.

1. ကျွန်ုပ်ခေါ်ကောင်းခေါ်
နေလိမ့်မည်။	1. ကျွန်ုပ်တို့ခေါ်ကောင်းခေါ်
နေကြလိမ့်မည်။
I may be calling.	We may be calling.
2. သင်ခေါ်ကောင်း ခေါ်နေ
လိမ့်မည်။	2. သင်တို့ ခေါ်ကောင်း ခေါ်
နေကြလိမ့်မည်။
Thou mayest be calling.	You may be calling.
3. သူခေါ်ကောင်း ခေါ်နေ
လိမ့်မည်။	3. သူတို့ခေါ်ကောင်း ခေါ်နေ
ကြလိမ့်မည်။
He may be calling.	They may be calling.

Conditional mood--Present tense.

1. ကျွန်ုပ်ခေါ်လျက်နေသည်။	1. ကျွန်ုပ်တို့ ခေါ်လျက်နေကြသည်။
If I be calling.	If we be calling.
2. သင်ခေါ်လျက်နေသည်။	2. သင်တို့ခေါ်လျက်နေကြသည်။
If thou be calling.	If you be calling.
3. သူခေါ်လျက်နေသည်။	3. သူတို့ခေါ်လျက်နေကြသည်။
If he be calling.	If they be calling.

Negative form.

1. ကျွန်ုပ် ခေါ်လျက် မနေသည်။	1. ကျွန်ုပ်တို့ ခေါ်လျက် မနေကြသည်။
If I be not calling.	If we be not calling.
2. သင်ခေါ်လျက် မနေသည်။	2. သင်တို့ခေါ်လျက် မနေကြသည်။
If thou be not calling.	If you be not calling.
3. သူခေါ်လျက် မနေသည်။	3. သူတို့ခေါ်လျက် မနေကြသည်။
If he be not calling.	If they be not calling.

Suppositional tense.

1. ကျွန်ုပ်အကယ်၍ ခေါ်လျက် နေသော်။	1. ကျွန်ုပ်တို့ အကယ်၍ ခေါ်လျက်နေကြသော်။
Suppose I were calling.	Suppose we were calling.

2. သင်အကယ်၍ခေါ်လျက်
နေသော်။	2. သင်တို့ အကယ်၍ ခေါ်
လျက်နေကြသော်။
Suppose thou wert call-
ing.	Suppose you were call-
ing.
3. သူအကယ်၍ခေါ်လျက်နေ
သော်။	3. သူတို့အကယ်၍ခေါ်လျက်
နေကြသော်။
Suppose he were calling.	Suppose they were call-
ing.

Imperative mood.

Form of command.

1. _____	1. _____
2. သင်ခေါ်လျက်နေလော့။	2. သင်တို့ ခေါ်လျက် နေကြ
လော့။
Be or be thou calling.	Be ye or you calling.
3. သူကိုခေါ်လျက်နေစေ။	3. သူတို့ခေါ်လျက်နေကြစေ။
Let him be calling.	Let them be calling.

Form of permission.

1. _____	1. _____
2. သင်ခေါ်လျက်နေလော့။	2. သင်တို့ ခေါ်လျက် နေကြ
လော့။
Thou mayest be calling.	You may be calling.
3. သူကိုခေါ်လျက်နေစေ။	3. သူတို့ ခေါ်လျက် နေကြ
စေ။
Let him be calling.	Let them be calling.

NOTE.—The difference between the form of command and that of permission lies in the intonation of the voice.

Form of entreaty.

1. ကျွန်ုပ်တို့ခေါ်လျက်နေပါစေ။ 1. ကျွန်ုပ်တို့ခေါ်လျက် နေကြ
ပါစေ။

Do let me be calling.

Do let us be calling.

2. _____

2. _____

3. သူ့ကိုခေါ်လျက်နေပါစေ။ 3. သူတို့ကို ခေါ်လျက် နေကြ
ပါစေ။

Do let him be calling.

Do let them be calling.

Form of exhortation.

1. _____

1. ကျွန်ုပ်တို့ခေါ်လျက်နေ ကြ
စို့။

Do let us be calling.

2. သင်ခေါ်လျက်နေသော့။

2. သင်တို့ ခေါ်လျက် နေကြ
သော့။

Do thou be calling.

Do you be calling.

3. _____

3. _____

Prohibitory form.

1. _____

1. _____

2. သင်ခေါ်လျက်မနေနှင့်။

2. သင်တို့ခေါ်လျက် မနေကြ
နှင့်။

Thou must not be call-
ing.

You must not be call-
ing.

3. သူ့ကိုခေါ်လျက် မနေစေ။
နှင့်။

3. သူတို့ကို ခေါ်လျက် မနေ
ကြစေနှင့်။

Do not let him be call-
ing.

Do not let them be call-
ing.

Infinitive mood.

Participles.

ခေါ်လျက်နေခြင်း	} In order to be calling.	ခေါ်လျက်နေခြင်း။
ငှါ။		Calling.
ခေါ်လျက်နေရန်။		ခေါ်၍။ခေါ်ပြီးလျှင်။
ခေါ်လျက်နေသို့။		Having called.

Adverbs.

Adverbs are placed immediately before the word which they modify.

Proper Adverbs.

အလွန်။	Very.
ကေန်။	Certainly.
ကေန်ရကျွ။	Surely.
မဟုတ်ဘူး။	No.
ဟုတ်ကဲ့။	Yes.
ချဉ်း။ချဉ်းဘဲ။သာဘဲ။	Merely.
အလကား။	In vain. ¹
မျှခံနှင့်။	Simply (by).
လျော်ညီစွာ။	Accordingly.
အတိုင်း။ အရ။	According to.
သမျှ။	As much as.
သာ။	Only. တည်း colloquial.
လည်း။	Also. ဝါ colloquial.
ဘယ်အရာမဆို။	Whatever.
လေရာရာ။	Whatever; wherever.
သို့ဖြစ်၍။သို့ဖြစ်သောကြောင့်။သို့ကြောင့်။	Therefore.

သို့သော်လည်း။	Never-the-less, but.
ခဲ့သို့၊ နည်းတူ၊ သည်ထို။	likewise, in like manner.
လုပြီး။	Almost, nearly.
ကံအားလျှော်စွာ။	Luckily, (ကံကောင်းထို့။ colloquial.)
အလောက်။	Enough.
အတော်အတန်။	Used singly or compound—sufficient for the purpose.
တိတ်တဆိတ်။ (တိတ်တိတ် colloquial)	privately, secretly.

Adverbs of time.

ထိုအခါ။	Then, at that time.
ရှေ့ရှေ့က။	In old times.
ယခုနေ့။ (corruption ကနေ့။) ယနေ့။	To-day.
မနက်ဗန်။ (corruption မနက်ဖြန်။)	To-morrow.
သတက်ခါ။	The day after.
ဖိန့်နွဲခါ။	Two days after.
ယမန်နေ့က။ (corruption မနေ့က။)	Yesterday.
တနေ့က။	The day before.
တရံသောအခါ။ တရံခေအခါ။ အခါတဝါး။	Once upon a time.
နေ့တိုင်း။	Every day. နေ့စဉ်။ daily.
ညတိုင်း။	Every night. ညစဉ်။ nightly.
လတိုင်း။	Every month, လစဉ်။ monthly.
နှစ်တိုင်း။	Every year. နှစ်စဉ်။ yearly.

တခါတလေတရံတခါ။	Sometimes.
အရင်က။ ခုမရှိက။	Formerly.
ယခု။	Now. (အခု။ colloquial.)
နေ့ထုံး၊ နေ့သည်တွင်၊ အခါတွင်၊ နေ့စဉ်။	While, during.
ဘယ်တော့မျှမ၊ ဘယ်သောအခါမျှမ။	Never.
ချစ်တရက်။	Suddenly, unexpectedly.

Adverbs of place.

သည်မှာ။	Here, in this place.
သည်က။	Here, from this place.
သို့သို့။	Here, to this place.
ထိုမှာ။	There, in that place.
ထိုက။	There, from that place.
ထိုသို့။	There, to that place.
အခြားမှာ၊ တခြားမှာ။	Elsewhere, in another place.
အခြားက။ တခြားက။	From another place.
အခြားသို့၊ တခြားသို့။	To another place.
ဟိုဘက်က။	From that side.
သည်ဘက်က။	From this side.

Adverbs of distribution.

စီ။	Each—a piece.
တယောက်စီ။	One by one.

တယောက်နောက်တယောက်။ } One after another, applied
or
တယောက်ပြီးတယောက်။ } to persons.

တကောင်စီ။ One by one.

တကောင်နောက်တကောင်။ } One after another, applied
or
တကောင်ပြီးတကောင်။ } to animals.

တခုစီ။ one by one.

တခုနောက်တခု။ or } one after another, applied to things.
တခုပြီးတခု။ }

NOTE.—The changes as shown above can be carried on by means of the many numeral auxiliary affixes.
ထွင်ထုတ်ငွေသုံးဝိသိန်း။ Thirty Rs. a month.

Adverbs of uniformity and combination.

တညီတညွတ်တည်း။ } uniformly, evenly.
ညီညီညွတ်ညွတ်။ }

အတူတကွ။ together, together with.

တချက်တည်း။ at a stroke.

တခါတည်း။ at a time.

တလုံးတဝတည်း။ } all at once and altogether.
တပြိုင်တည်း။ }

Adverbs of repetition.

ခဏခဏ။	often, now and then.
မကြာမကြာ။	not far between.
တဘန်။	again.
အဘန်ဘန်။အခါခါ။	repeatedly.
အထပ်ထပ်။	over and over.
အကြိမ်ကြိမ်။တလဲလဲ။	{ again and again.
ထပ်တလဲလဲ။	
တကြိမ်။	once.
နှစ်ကြိမ်။	twice.
သုံးကြိမ်။	thrice.

Some Adverbs are formed from adjective or neuter verbs by re-duplicating the root or by affixing ဝှာ (equivalent to the English *ly*) to the simple root ; thus ;—

မြန်မြန်။မြန်စွာ။	quickly,
နှေးနှေး။နှေးစွာ။	slowly,
ဖြေးဖြေး။ဖြေးစွာ။	softly,
ကောင်းမြတ်စွာ။	excellently,
ရှိသေစွာ။	respectfully,
လိမ္မာစွာ။	wisely, cleverly,

Adverbial and conditional phrases.

မှသာလျှင်။သို့မှသာ။နို့မှသာ။(သို့မှ၊ နို့မှ colloquial) then only.
 ဤသို့ဖြစ်ပါ၍။သို့ဖြစ်ပါသောကြောင့်။သို့ဖြစ်၍။ such being the case.

သို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ သည်ဟာကြောင့်။ နို့ရှိကြောင့်။ for this or these reasons.

သည်တော့မှ။ သည်ကာလမှ။ သောအခါမှ။ Then, only refers to time.

နောက်တဖန်။ နောက်တခါ။ the next time.

လွန်ခဲ့။ သော။ the time past.

နောက်နောင်။ hereafter.

မချင်း။ until used in negative sentences ; as, မသေမချင်း။ until death.

တိုင်အောင်။ until, used in affirmative sentences : as, သေသည်တိုင်အောင်။

ထက်ထိ။ until, used only in this sentence ; as, ယခုထက်ထိ။ until now.

ထိ or အထိ။ up to, as far as.

မှီ or ခင်။ ere, previous to.

နှင့်။ with နှင့်တကွ။ နှင့်အတူ။ together with.

အတူ။ အထူတကွ။ ပါ။ together, together with.

အတွက်ကြောင့်။ ကြောင့်။ on account of, for the sake of.

လောက်။ about, refers to time, number or distance.

Locative

	From က or မှ
About ပတ်ဝန်းကျင်။	ပတ်ဝန်းကျင်က or မှ
Above, up, on, upon အပေါ် or အထက်။	အပေါ် or အထက်က or မှ
Across တဘက်။	တဘက်က or မှ
After or behind အနောက်။	အနောက်က or မှ
Along တရှောက်။	တရှောက်က or မှ
Amid or Amidst အလယ်။	အလယ်က or မှ
Around ပတ်လည်။	ပတ်လည်က or မှ
Before အရှေ့။	အရှေ့က or မှ
Below, beneath, down, under, underneath အောက်။	အောက်က or မှ
Beside, besides, by or near အ နား။ အနီး။ အပါး။	အနားက or မှ
Between, betwixt အကြား။ ဝတ် ကြား။	အကြားက or မှ
Beyond ထက်။ (အလွန်။)	အလွန်က or မှ
Into အထဲ။	အထဲက or မှ
Within အတွင်း။	အတွင်းက or မှ
Without အပြင်။	အပြင်က or မှ

Adjuncts.

To, Forward ကို or သို့။	In မှာ or ဌ်။	Among or Amongst, တွင် or ဝယ်။
ပတ်ဝန်းကျင်ကို or သို့	ပတ်ဝန်းကျင်မှာ or ဌ်	ပတ်ဝန်းကျင်တွင် or ဝယ်
အပေါ် or အထက်ကို or သို့	အပေါ် or အထက်မှာ or ဌ်	အပေါ် or အထက်တွင် or ဝယ်။
တဘက်ကို or သို့	တဘက်မှာ or ဌ်	တဘက်တွင် or ဝယ်
အနောက်ကို or သို့	အနောက်မှာ or ဌ်	အနောက်တွင် or ဝယ်
တရှောက်ကို or သို့	တရှောက်မှာ or ဌ်	တရှောက်တွင် or ဝယ်
အသယ်ကို or သို့	အသယ်မှာ or ဌ်	အသယ်တွင် or ဝယ်
ပတ်လည်ကို or သို့	ပတ်လည်မှာ or ဌ်	ပတ်လည်တွင် or ဝယ်
အရှေ့ကို or သို့	အရှေ့မှာ or ဌ်	အရှေ့တွင် or ဝယ်
အောက်ကို or သို့	အောက်မှာ or ဌ်	အောက်တွင် or ဝယ်
အနားကို or သို့	အနားမှာ or ဌ်	အနားတွင် or ဝယ်
အကျားကို or သို့	အကျားမှာ or ဌ်	အကြားတွင် or ဝယ်
အလွန်ကို or သို့	အလွန်မှာ or ဌ်	အလွန်တွင် or ဝယ်
အထဲကို or သို့	အထဲမှာ or ဌ်	အထဲတွင် or ဝယ်
အတွင်းကို or သို့	အတွင်းမှာ or ဌ်	အတွင်းတွင် or ဝယ်
အပြင်ကို or သို့	အပြင်မှာ or ဌ်	အပြင်တွင် or ဝယ်

Conjunctions.

နှင့်၍။	with, and.	သို့ရာတွင်။	however.
သည် ဖြစ်။	ထိုမှတစ်ပါး။	မ။	unless.
	moreover.		
သောကြောင့်။	as, because.	စိုး၍။	lest.
အကြောင်းမူကား။	for.	သို့သော်လည်း။	yet.
သောအခါ။	when.	သို့ရာတွင်။	nevertheless.
သို့မဟုတ်။	or.	ထို့ကြောင့်။	therefore.
မူကား။	but, in contradistinction.		
တတ်အချိန်မဆို။	တတ်အခါမဆို။	မည်သည့်အချိန်မဆို။	
	မည်သည့်အခါမဆို။	whenever.	နှင့်၍။
နှင့်။	connects Nouns and Pronouns.	၍။	connects verbs.

Interjections.

A few of the most common are as follows :

အည်။ eh ! expressive of pain.

အမတ်။ အမတ်လေး။ အမတ်ကြီးလေး။ mother ! denoting surprise or distress.

အလတ်။ alas ! expressive of pain.

အထို။ အထိုလေး။ oh ! alas ! denoting sorrow or distress.

အိမ်း။ pron. eh, yes ! expressive of assent.

အေး။ don't disapprobatory—prohibitive.

အင့်ဟင်။ aa haa ! contemptuous.

အေး။ အေးအေး။ yes !

ဆဲးဆဲးဆဲး that's right.

အော့ o ! of various applications.

အော့အော့ o ! expressive of satisfaction.

ဪ oh !

အို o ! vocative, or indicative of pain.

ယော here now ! expressive of disapprobation.

ယော့ here ! take it !

လားလား threatening.

သယ် wonderful ! rather ironical or disapprobatory.

သာရ well done !

ဟေ့ haa ! a familiar vocative, rather disrespectful.

ဟော there ! pointing to an object.

အောင်မယ် oh my !

A.—One verb governs another in the infinitive mood,
as, *Forget not to do good.* ကောင်းမှုပြုခြင်းငှာမမေ့နှင့်။
မောင်မင်းသည် စာကိုဖတ်ခြင်းငှာ ကြိုးစားအားထုတ်မည်
လား။

Will you try to read your lesson ?

သူသည်သင့်ကိုအရေးကြီးသောသတင်းပြောရန်လာပြီး။

He has come to tell you important news.

The infinitive mood is used without the signs ခြင်းငှာ
ရန်ရအောင်အံ့သောငှာ or ဘို့ before the following auxi-
liary verbal particles &c. which are immediately affixed
to the verb.

NOTE.—In the following examples the infinitive signs are placed within brackets and should be suppressed altogether :—

- ကောင်းသည်။ It is good to; as, သွား(ခြင်းငှာ)ကောင်းသ်။
 သာသည်။ } No grounds for သွား(ခြင်းငှာ)သာသည်။
 } hesitation to, or
 ဖျော်သည်။ } have room to, or
 } pleasant to; as, သွား(ခြင်းငှာ)ဖျော်သည်။
 စေသည်။ To order to, to make (to), သွား(ခြင်းငှာ)စေသ်။
 to cause to; as,
 ဝံသည်။ To dare (to); as, သွား(ခြင်းငှာ)ဝံသည်။
 မိသည်။ To happen to; as, သွားမိသည်။
 ရသည်။ To have to; as, သွားရသည်။
 စမ်းသည်။ To endeavour to; as, သွားစမ်းသည်။
 သောက်သည်။ To be enough to; as, သွားသောက်သည်။
 အားသည်။ To be at leisure to; as, သွားအားသည်။
 သင့်သည်။ } သွားထိုက်သည်။
 ဖွယ်သည်။ } That it is meet, proper, သွားသင့်သည်။
 အပ်သည်။ } right, becoming, fit, or သွားဖွယ်သည်။
 ရသည်။ } suitable to—implying သွားအပ်သည်။
 } necessity and obligation, သွားရသည်။
 တော်သည်။ } without any necessary သွားတော်သည်။
 } relation to time, and သွားကျော်သည်။
 ကျော်သည်။ } therefore equivalent to သွားတော်သည်။
 တန်သည်။ } the English word *ought*. သွားကျော်သည်။
 ထိုက်သည်။ } သွားတန်သည်။
 လိုသည်။ } To wish to, need (to) သွားလိုသည်။
 လိုချင်သည်။ } desire to, want to. သွားချင်သည်။

NOTE.—When used as an affix to another verb; လို is suppressed and the optative sign ချင် alone is retained.

ရက်သည်။ from ရက်စက်သည်။ to be cruel, to be unfeeling enough to, as, သွားရက်သည်။

ပျင်းသည်။ to be reluctant to, or lazy to, as သွားပျင်းသည်။

ဖြစ်သည်။ to be practicable to, as သွားဖြစ်သည်။

လွယ်သည်။ to be easy to, as သွားလွယ်သည်။

ခဲသည်။ denoting dilatoriness, infrequency, as သွားခဲသည်။

လွန်းသည်။ denoting excess, frequency, as သွားလွန်းသည်။

ရှာသည်။ denoting sympathy, as, သွားရှာသည်။

တတ်သည်။ denoting habit, as သွားတတ်သည်။

ပါ။ conciliatory, as, သွားပါ။

လေ။ persistive, as, သွားလေ။

လိုက်။ slightly imperative, as သွားလိုက်။

နော်။ soliciting acquiescence, as သွားနော်။

မ-မှီခင်။ previous to ; as, မသွားမှီ or မသွားခင်။ previ-

ous to going. နှိုင်း။ denoting precedence or priority of

time, as, သွားနှိုင်းလျဦး။ about to, on the point of. as

သွားလုခြင်း။ about to go..

Examples.

ကျွန်ုပ်သည်။ ထိုစာအုပ်ကို ကြည့်ခြင်းငှာ ယိုသည်။ or
ကြည့်ချင်သည်။

I wish to see that book.

မောင်မင်းသည်။ လူအိုတို့ကိုရိုသေ(ခြင်းငှာ)သင့်သည်။

You ought to respect the aged.

ကျွန်ုပ်သည်။ သူ့ကိုလုပ်(ခြင်းငှာ)စေမည်။

I will make him (to) do it.

ကျွန်ုပ်မသွားဝံ့ that is ကျွန်ုပ်သွား(ခြင်းငှာ)မဝံ့။

I dare not (to) go.

သူသည်စာအုပ်ကိုဝယ်(ခြင်းငှာ)ရမည်။

He will have to buy a book.

ကျွန်ုပ်သည်သင်(ခြင်းငှာ)လိုသည်။ or သင်ချင်သည်။

I desire to learn.

ကျွန်ုပ်တို့သည်ထူးကိုကြောက်(ခြင်းငှာ)အပ်သည်။

We ought to fear God.

NOTE.—တော် is the Noun honorific affix.

တော်မူသည် is the verbal honorific affix.

B.—In English, some verbs seem to govern two objects, one of the thing and another of the person ; as, Ellen is knitting her brother a purse.

In this case the preposition for, is understood before the person ; as, Ellen is knitting (for) her brother a purse.

In translating such a sentence into Burmese, the preposition must be supplied. To is equal to အား for is equivalent to သို့။

Examples.

ကျွန်ုပ်အားထိုစာကိုပြလေ့။

Show me that letter.

သူသည်သူ၏မောင်အားဒင်္ဂါးတထောင်ထားခဲ့ပြီး။

She left her brother a thousand rupees.

NOTE.—ခဲ့ is a qualifying verbal affix, implying that the action expressed by the verb is followed by the deposition of the actor from the scene of the action :—

ဦးသည်မှူးသည်။ အလုပ်သွားတို့အား။ သူတို့၏ အခများကို ပေးပြီး။

The gardener paid the men their wages.

သည်တမန်သည်။ မြို့သူမြို့သားတို့အား၊ ကောင်းသောသတင်းကိုယူခဲ့သည်။

This messenger brings the citizens good news.

NOTE.—In this sentence ခဲ့ is not the qualifying affix, but is part of the verb ယူခဲ့ to bring.

ဆရာသည်လူကလေးတို့အားပိုက်ဆံဘဲးပေးပြီး။

The master gave a pice a piece.

NOTE.—ပိုက်ဆံ a pice is a corruption from the Bengallee word *paisa*.

သည်ကစွဲတန်သည်။ သူ၏လူတို့ကို၊ အရှေ့သို့ဘိုးတက်ခြင်း၌၊ မိန့်တော်မူပြီးပြီ။

The captain has ordered his men to advance.

C.—After some verbs the present participle may be used instead of the present infinitive and vice versa, thus, I saw the boy (to) strike his brother, or I saw the boy striking his brother.

In translating such a sentence the infinitive or the participle is expressed by သည်ကို၊ နေသည်ကို၊ or လျက်နေသည်ကို which means the continuance or repetition of an action.

Examples.

သည်လူကလေးသည်။ သူ၏ညီကိုရိုက်လျက်နေသည်ကို။ ကျွန်ုပ်မြင်သည်။

I saw the boy striking his brother.

သူသည်၊ သူ၏မိတ်ဆွေတို့နှင့်၊ စကားပြောလျက်နေသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ကြားသည်။

We heard him speaking to his friends.

NOTE.—သည် is used instead of ဖြီး as the action is not limited by the circumstance of time or place.

တောင်တဖက်၌ နေသည်။ ဝင်လျက်နေသည်ကို။ ခရီးသွား
သောသူတို့သည်။ မြင်ကြသည်။

The travellers beheld the sun setting behind the mountain.

ထက်သွားသည်။ ရုံအောက်မှာအလုပ်လုပ်နေသည်ကိုကြည့်
မြင်သည်။

I saw the carpenter working under the shed.

NOTE.—When a past action is not limited by the circumstance of time or place သည် is used instead of ဖြီး။

D.—A subordinate subject or object noun sentence is connected to the principal sentence by means of the particles သည်ကို။ကြောင်းကို။or မှန်းကို။(မှန်း from မေ့မှန်) to be true.

NOTE.—This last particle is chiefly used when the principal sentence is in the negative form.

The object sign ကို is frequently omitted in the second particle ကြောင်း။ and sometimes it is used without a verbal root.

Explanatory note—A subordinate sentence is one that necessarily depends on the principal predicate. Each part, by itself, does not make complete sense. The two component sentences are joined together by a particle. A subordinate subject sentence is one which stands as the subject of the principal sentence ; and generally begins with :— That as,

That you stole the book is known to every one.
ထိုစာအုပ်။မငဲ့ခိုးသည်ကို။လူတိုင်းသိသည်။

Whether ; as, Whether he stole the book is uncertain.
သည်စာအုပ်ကို။သူခိုးကြောင်းကို။အမှန်မသိ။

Who ; as, Who stole the book is not known.
သည်စာအုပ်ကို။အဘယ်သူခိုးမှန်းမသိ။

Whose ; as, Whose book that is I cannot say.
မည်သူစာအုပ်ဖြစ်သည်ကို။ကျွန်ုပ်မပြောနိုင်။

What ; as, What that is I cannot tell.
ထိုအရာ။ဘယ်အရာမှန်းကို။ကျွန်ုပ်မပြောနိုင်။

Where ; as, Where that book is I know not.
ထိုစာအုပ်ဘယ်မှာရှိမှန်းကို။ကျွန်ုပ်မသိ။

When ; as, When that book was stolen, who can tell.
အဘယ်အချိန်ခိုးသည်ကို။မည်သူပြောနိုင်သလဲ။

How ; as, How that book was stolen, I know not.
ထိုစာအုပ်ကို။အဘယ်သို့ခိုးမှန်း။ကျွန်ုပ်မသိ။

Wherefore ; as, Wherefore that book was stolen, I cannot tell.

အဘယ်ကြောင့်ကြောင့်။ ထိုစာအုပ်ကိုခိုး
မှန်း။ကျွန်ုပ်မပြောနိုင်။

Why ; as, Why that book was stolen I cannot tell.
အဘယ်ကြောင့်။ ထိုစာအုပ်ကိုခိုးသည်ကို။
ကျွန်ုပ်မပြောနိုင်။

NOTE.—A subordinate object sentence is one which stand as the object of the principal sentence.

By transposing the above examples, they become a subordinate object sentences.

E.—The prefixes, *Be, En, Em, and Im*, and the affixes *Ate, En, Fy, Ish, Ize, Ise* signifying to make, are equivalent to the Burmese particles ဝေသည် or အောင်မြင်သည်။

which signify to make, to cause to, or to cause it to become as shown below :—

To sweeten
To blacken
To ameliorate
To encourage
To embarrass
To improve
To magnify
To publish
To civilize
To benumb

ချိုစေသည်။
မဲစေသည်။
သာ၍ကောင်းစေသည်။
ရဲရင့်စေသည်။
ရှုပ်ထွေးစေသည်။
တိုး၍ကောင်းစေသည်။
သာ၍ကြီးအောင်ပြုသည်။
ကျော်ညာအောင်ပြုသည်။
ယည်စေသည်။
ထုံကျည်စေသည်။

Examples.

မောင်မင်းကို။ ဘယ်သူသွားစေသလဲ။

Who ordered you to go ?

မောင်မင်းကိုငါထံသို့ဘယ်သူလာစေသလဲ။ or ထွတ်သလဲ။

Who sent you to me ?

သကြားသည်။ လက်ဖက်ရည်ကိုချိုစေသည်။

Sugar sweetens tea.

NOTE.—ရေ is water ; ရည် is a solution, a decoction, a liquor.

လုတ္တဝိရိယသည်။ လူကိုဌေးစေဆိမ့်မည်။

Industry will make a man rich.

NOTE.—ကလေး။ is a diminutive particle and is equivalent to the word young and the particles, kin, let, et, cle, ling, or ock.

ကင်းသော။ to be free from and မဲ့သော။ to be without are equivalent to the English affix *less*.

F. The two component parts of a co-ordinate sentence are generally joined by the following particles:—

NOTE.—A co-ordinate sentence is one (1) which infers one thing from another, (2) which causes a thing to stand against another ; or (3) which joins one sentence to another.

ကံသို့။	မှကား။	wherefore.
အကိုင်း။	{ but,	
အညို။		
အမှို		
အသီးက။		

REMARKS.—*ह* and *सु* are simply connectives the former connects Nouns and Pronouns, the latter adjectives and verbs. The other particles throw an emphasis on the words they introduce as well as, connect them. They give a prominence to the sentence.

Examples.

သည်ကုန်သွယ်သည်။ ရိုးမြောင့်၏။ ထိုကြောင့် သူ့ဝယ်သူအများရှိသည်။
This tradesman is honest ; therefore he has many customers.

G.—On the use of causative particles.

Under this head are included [1] particle of cause (2) of Motive, [3] of Purpose [4] of Means. Instrument. or Agency and [5] of knowledge.

Particles of cause.

Strictly are expressed by | By, through, for, and of.
ကြောင့် and sometimes
မှင့် and ထို့

Particles of Motive.

ကြောင့်ထို့ | From, because of, on account of, and for.

Particles of Purpose.

ခြင်းငှာထို့ ရအောင် ရန် | For, for the sake of, for the purpose of, and in order to, and To, the sign of the Infinitive.
and အံ့သောငှာ

Particles of Means. Instruments. or Agency.

ထို့ ဖြင့် and မှင့် | With, by, through, of, and by means of.

Particles of knowledge.

ကြောင့် အားဖြင့် and ထို့ | By and From.

NOTE.—When the predicate of a sentence is enlarged by the causative particle ကြောင့် the words အတွက် အတွက်တာ or အကြောင်း are omitted as they are implied.

G.—On the use of causative particles.

Under this head are included [1] particle of cause (2) of Motive, [3] of Purpose [4] of Means, Instrument, or Agency and [5] of knowledge.

Particles of cause.

Strictly are expressed by	By, through, for, and of.
ကြောင့် and sometimes	
နှင့် and လို့	

Particles of Motive.

ကြောင့်လို့	From, because of, on account of, and for.
-------------	---

Particles of Purpose.

ခြင်းငှာ။ ထို့။ ရအောင်။ ရန်။ and အံ့သောငှာ။	For, for the sake of, for the purpose of, and in order to, and To, the sign of the Infinitive.
--	--

Particles of Means. Instruments, or Agency.

ထို့။ ဖြင့်။ and နှင့်။	With, by, through, of, and by means of.
-------------------------	---

Particles of knowledge.

ကြောင့်။ အားဖြင့်။ and လို့။	By and From.
------------------------------	--------------

NOTE.—When the predicate of a sentence is enlarged by the causative particle ကြောင့် the words အတွက်အတွက်တာ။ or အကြောင်း။ are omitted as they are implied.

The word within the bracket should be suppressed. In making use of the above adjuncts the student must not altogether rely on the above distribution, without thought on his own part. The arrangement is intended to assist in thinking, not to save the necessity of it.

Examples.

ကျွန်ုပ်သည်။ ရေနစ်မည်စိုးသော (အတွက်) ကြောင့်။ ရေမကူးဝံ့။
I dare not swim, lest I be drowned.

ကျွန်ုပ်သည်။ ဆရာကို ကြောက်သော (အကြောင်း) ကြောင့်။ မကစားဘဲနေသည်။
I refused to play for fear of my master.

အားအပ်ပြန်ရခြင်းငှာ။ အခြားအရပ်သို့ သွားသည်။
I went abroad to recover my health.

NOTE.—သို့ (to) is used after a verb of motion.

၌ in or at a place.

၌ with or in possession of ; used after a noun or pronoun.

H.—*There being no passive form of expression in Burmese, a simple English passive sentence is rendered into Burmese by changing the nominative into the objective ; that is, by changing the passive into the active form. The agent or the actor is left to be conjectured ; thus ; That horse was bought by me in English, would be rendered in Burmese ; as, I bought that horse.*

NOTE.—The predicate declares something of the subject ; (1) What it is ; (2) What it does ; and (3) What is done to it. The first is Neuter, the second Active, and the third Passive.

Examples.

သူ့ကိုလွန်ခဲ့သောလတွင်။ ပြည်မြို့သို့ ပြောင်းပြီး။

He was transferred to Prome last month.

အိမ်ကိုမီးလောင်သည်။

The house was burnt down.

ခွေးကိုသတ်ပြီး။

The dog was killed.

သူ့ဦးကို။ ထောင်ချလိုက်သည်။

The thief was imprisoned.

မောင်မင်းကိုချမ်းသာပေးမည်။

You will be forgiven.

သူတို့ကိုလူများမုန်းဆိမ့်မည်။

They will be despised by the people.

1.—A subordinate Adjective sentence conveys the idea of a passive expression when the relative is the nominative to the subordinate predicate ; thus, အခမ်း ထဲ မှာ စိုက်
သောသစ်ပင်သေ၏။ A tree planted in a room, dies.

EXPLANATORY NOTE.—A subordinate Adjective sentence is distinguished by the relative pronoun, who, which or that, and is equivalent to သော။ It is of two kinds (1) when the relative is nominative : as, the Tree which was planted, (2) when the relative is the objective ; as, The tree which I planted.

Rule for the 2nd proposition.—When a word intervenes between the relative and the verb, the relative is the object of the verb, therefore the principal Rule refers only to the first of the above two propositions.

As there is no passive expression in Burmese, the following hint is suggested to assist the students discriminating powers. In the note to the preceding rule, it is

said that a predicate is a word which declares (1) what the subject is ; (2) what it does : (3) what is done to it. Let us consider the last of these propositions in connection with the example give in the principal Rule. A tree planted in a room dies ; the tree is the subject of the verb dies, and a relative pronoun is necessary as a nominative for planted; thus, It is the tree to which the action is done and therefore the sentence အခင်းထဲမှာ ရှိက် သော သစ်ပင် is a passive sentence and could be rendered as though it was written—" which is planted."

အစောင့်ထားသောပူထိတ်ကိုဒါဏ်ပေးရမည်။

The police who was placed on guard should receive punishment.

ချုပ်ထားသောသူကိုအဘယ်သူလွှတ်ထိုက်သလဲ။

Who released the man that was locked up.

ဘန်းမိသောသူခိုးကိုထောင်ဒါဏ်ပေးရမည်။

The thief who was taken should receive prison punishment.

လူဆိုးနှင့်ပေါင်းသောကြောင့်ကျွန်ုပ်အဘန်းခံရသည်။

Because I keep bad company I was arrested.

J.—*In Burmese verbs are generally compounded to modify their signification.*

There are two methods of combination :—

1st.—To convey the idea of place or position which in English is done by means of adverbs.

2nd.—To give force to the expression by combining words of similar or nearly similar signification.

Table exhibiting the first combination.

Applied to persons (1) motion.	ဝင် enter inward	ထွက် exit outward	တက် ascend upward	ဆင်း descend downward	လာ come hitherward	သွား go thitherward	နေ abide stationary
Applied to an- imals and things posi- tion.	သွင်း place in in	ထုတ် place out out	တင် place up up	ချ place down down	နဲ့ see Note Rule B.	သွား away	ထား place
The verb (3) combined with the 1st.	ဝေါ်ဝင် call (and) enter	ခေါ်ထွက် call (and) exit	ခေါ်တက် call (and) ascend	ခေါ်ဆင်း call (and) descend	ခေါ်လာ call (and) come	ခေါ်သွား call (and) go	ခေါ်နေ call (and) continue
(4) ဝင်ခေါ် enter (and) call	ဝင်ခေါ် enter (and) call	ထွက်ခေါ် exit (and) call	တက်ခေါ် ascend (&) call	ဆင်းခေါ် descend (&) call	လာခေါ် come (and) call	သွားခေါ် go (and) call	နေခေါ် continue & call.

The verb (5) call combin- ed with the 2nd.	ခေါ်သွင်း။	ခေါ်ထုတ်။	ခေါ်တင်။	ခေါ်ချ။	ခေါ်ခဲ့။	ခေါ်သွား။	ခေါ်ထား။
	call in	call out	call up	call down	call (and) bring	call (him) away	call (and) keep
(6)	သွင်းခေါ်	ထုတ်ခေါ်	တင်ခေါ်	ချခေါ်			ထားခေါ်
	place (your load in and) call	place (your load out &) call	place (your load up &) call	place (your load down &) call			place (your load, by &) call

NOTE.—The 5th combination conveys the idea of position or place and the following exam-
ples are all of the 5th form :—

ယူ to take	ယူသွင်း	ယူထုတ်	ယူတင်	ယူချ	ယူခဲ့	ယူသွား	ယူထား
	take in	take out	take up	take down	take (and) come or bring	take and or take a- way.	take and go take and a-keep
ရိုက် to thrash	ရိုက်သွင်း	ရိုက်ထုတ်	ရိုက်တင်	ရိုက်ချ	ရိုက်ခဲ့	ရိုက်သွား	ရိုက်ထား
နှင် to drive & send.	နှင်သွင်း	နှင်ထုတ်	နှင်တင်	နှင်ချ	နှင်ခဲ့	နှင်သွား	
ကန် to kick	ကန်သွင်း	ကန်ထုတ်	ကန်တင်	ကန်ချ	ကန်ခဲ့	ကန်သွား	

Second method of combinations.

The following are some of the most common combinations. Long and constant practice and unremitting study are the only means of obtaining perfection in such combinations and their application. This being the most difficult part in the study of the Burmese language :—

Simple.	Simple.	Complex.	Remarks.
ရိုက်သည်။	ပုတ်သည်။	ရိုက်ပုတ်သည်။	For the signification of the simple verb the student is referred to Dr. Judson's Burmese and English Dictionary and for the compound, the student's power of conception will give the idea.
ထူသည်။	ထောင်းသည်။	ထူထောင်းသည်။	
ပုတ်သည်။	ခတ်သည်။	ပုတ်ခတ်သည်။	
ကယ်သည်။	တင်သည်။	ကယ်တင်သည်။	
ကယ်သည်။	ချွတ်သည်။	ကယ်ချွတ်သည်။	
ကယ်သည်။	မသည်။	ကယ်မသည်။	
ရှေးသည်။	နှုတ်သည်။	ရှေးနှုတ်သည်။	
ခုသည်။	ခံသည်။	ခုခံသည်။	
ထောက်သည်။	ပင့်သည်။	ထောက်ပင့်သည်။	
ပြည့်သည်။	ဝသည်။	ပြည့်ဝသည်။	
ထွေသည်။	ဖယ်သည်။	ထွေဖယ်သည်။	

K.—On various Particles.

Some particles have their correspondent particles ; thus,

Whether———Or.

မည်———မ။ မည်ကိ။

သည်———မ။သည်ကိ။

သူသွားမည်မသွားမည်ကိုငါမပြောနိုင်။

Whether he will go or not I cannot tell.

မောင်နီရေကူးနိုင်သည်။မနိုင်သည်ကိုငါမသိ။

Whether Mounge Nee can swim or not I do not know.

Either———Or.

သော်၎င်း။———သော်၎င်း။

သူသော်၎င်းငါသော်၎င်းသွားရမည်ကိုငါမပြောနိုင်။

Either he or I must go I cannot tell.

ရွှေခိုသော်၎င်း။မောင်မင်းသော်၎င်း။စာအုပ်ကိုခိုးပြီ။

Either Shway Kho or you stole the book.

Though———Yet.

ငြားသော်လည်း။———သေးသည်။

ကျွန်ုပ်မူးငြားသော်လည်း။ကျွန်ုပ်တာလုပ်သည်ကိုသိသေးသည်။

Though I was drunk yet I know what I was doing.

ကျွန်ုပ်စကားမပြောနိုင်ငြားသော်လည်း။ကျွန်ုပ်ပတ်ဝန်းကျင်
၌တာဖြစ်သည်ကိုသိသေးသည်။

Although I was unable to speak yet I was conscious of
what was going on around me.

Neither———Nor.

သော်လည်း။———မ။

လည်း။———မ။

သူသော်လည်း။သူ၏ညီသော်လည်းအထည်းတွင်မရှိ။

Neither he nor his brother was in.

ဆင်းရဲသောသူတို့ကိုသော်လည်း။မခန့်မငြားခြင်း မပြုနိုင်။

ကျွယ်ဝသောသူတို့ကိုလည်း။မညှာရနိုင်။

Neither despise the poor, nor envy the rich.

When———Then.

သောအခါ။———ထိုတွင်။

မာနရောက်သောအခါ။ထိုတွင်အရှက်ရ၏။

When pride cometh then cometh shame.

As-----As.

လောက်-----ပါ။

ရွှေဝိုသည်။ ရွှေဝိလောက်လိမ္မာပါ၏။

Shway Kho is as clever as Shway Tsee.

ကျွန်စာအုပ်သည် မောင်မင်းစာအုပ်သောက်ကောင်းပါ၏။

My book is as good as your book.

So.....As. (expressing a negative comparison.)

လောက်-----မ။

ရွှေဝိုသည်။ ရွှေဝိလောက်မအိုဘူး။

Shway Kho is not so old as Shway Tsee.

ရွှေဝို၏မြင်းသည်။ မောင်မင်း၏မြင်းလောက်မကောင်းဘူး။

Shway Nee's horse is not so good as yours.

As-----So.

အတိုင်းနည်းတူ။ ကဲ့သို့။-----လည်း။

သူကယောက်ကဲ့သို့။ အခြားသူလည်းဖြစ်ပါသည်။

As with the one so with the other.

သင်၏ဝီရိယရှိလှအတိုင်း။ အောင်မြင်ခြင်းလည်းဖြစ်ထိန်းမည်

As thy diligence so shall thy success be.

So.....That.

လွန်း.....သောကြောင့်။

သူသည်နားပင်းလွန်းသောကြောင့်။ မကြားနိုင်။

He is so deaf that he cannot hear.

ကျွန်အားနည်းလွန်းသောကြောင့်။ လမ်းမရှောက်နိုင်။

I am so weak that I cannot walk.

Like.-----Such.-----As. ကဲ့သို့။

ရွှေပွင့်ကဲ့သို့။ ဝီရိယရှိသောလူကလေးကိုမတွေ့နိုင်။

Such a studious boy as Shway Bwen, is not to be found.

ထိုကဲ့သို့သောငှက်ကိုတဖန်မမြီနိုင်။

Such a bird as that is not to be caught again.

Or ။သို့မဟုတ်။

ကျွန်ုပ်ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ်သူဖြစ်စေသွားရမည်။

I or he must go.

ထွင်းနှင်ဖြစ်စေ သို့မဟုတ်ရထားနှင်ဖြစ်စေတင်သွားရမည်။

Must carry away by cart or by gharry.

A noun in apposition.

ဘည်းဟူသော။ ဖြစ်သော။

ကျွန်ုပ်၏ညီဖြစ်သောစစ်သားသည်။

My brother the soldier.

ဝန်ရှင်တော်မင်းကြီးဘည်းဟူသောကာလနယ်မြောင်းသွင်။

Colonel Brown the Commissioner.

အင်္ဂလိပ်ပိုင်မြန်မာနိုင်ငံ၏မြို့ကြီးဖြစ်သောရန်ကုန်မြို့။

Rangoon the chief town of British Burma.

NOTE.—The plural sign of verbs is frequently omitted and the idea of plurality is conveyed by the noun affix of number. The student should study the scope of the sentence rather than each word or particle.

A Dictionary is of far less use in studying the Burmese language than a clear head and a close attention to the contexts.

ADDENDA.

The following Nouns are commonly used
as numeral auxiliary affixes.

တဆိတ်။	a pinch.
တဆုတ်။	a fistful.
တထက်ချတ်။	a handful.
တကိုင်။	a bite.
တကုန်ပြား။	a plateful.
တကုန်ထုံး။	a cupful.
တလှပ်။	a mouthful.
တချိုက်။	a gulp, a swallow.
တစ်။	a bit or a piece of bread, biscuit &c.
တတစ်။	a bit or a piece of meat, fish &c.
တခွပ်။	a bagful, a pocketful.
တဘောင်း။	a basketful.
တတင်း။	a (standard basket) or bushel.
တလုပ်။	a packet, a bundle, tied up in cloth.
တစည်း။	a bundle secured by ropes.
တချည်း။	a bundle i. e. a net work basket made of slips of bamboos.
တထွေ။	a boat load.
တခို။	a chattyful.
တစည်းခို။	a jarful.
တပလင်း။	a bottle.
တထွေ။	a cluster, see တခိုင်။
တမောင်း။	a raft.
တလှပ်	a lump.
harret	

တပွေ့။	an armful.
တပုံ။	a heap.
တရွက်။	as much as a woman can carry on her head.
တထင်း။	as much as a man can carry on his shoulder.
တဖွာ။	a puff.
တရှိုက်။တရှူ။	an inhaling, an exhaling.
တတွင်း။	a step.
တနတ်။	a meal.

Equivalent Expressions.

To eat.

ပွဲတော်တည်သည်။	applied to Kings, princes.
ဖိုးပေးသည်။	do to Phongyees.
အဟာရ သုံးဆောင်သည်။	dramatic language.
စားပွဲထိုင်သည်။	applied to Europeans.
ထမင်းစားသည်။	do to common people.

To sleep.

စက်တော်ခေါ်သည်။	applied to kings, princes &c.
ကြိမ်းသည်။	do to phongyees.
အိပ်သည်။	do to common people.

To bathe.

ရေစွယ်တော်မူသည်။	applied to kings, princes, &c.
------------------	--------------------------------

ရေသပ္ပာယ်သည်။	to wash pagoda and images.
ရေသန့်စင်သည်။	to wash king's children.
ရေသုံးသပ်သည်။	do. do.
ရေချိုးသည်။	to common people.

To go.

ဒေသဇာရီ ထည့်လည်	applied to deities.
တော်မူသည်။	
ထွက်တော်မူသည်။	do to kings, princes &c.
ကြွတော်မူသည်။	do to phongyees.
သွားသည်။	do to common people.

To die.

နတ်ရွာဝံသည်။	applied to kings, princes, &c.
နိဗ္ဗာန်ယူသည်။	do to deities.
ပြန်တော်မူသည်။	do to ecclesiastics.
ဘဝပြောင်းသည်။	do to common people.
ကံကုန်သည်။	do do.
အနိစ္စရောက်သည်။	do do.
သေသည်။	do do in common use.
ဆုံးသည်။	do do.

To be born.

ဖွားတော်မူသည်။	applied to kings and princes.
မျက်နှာမြင်သည်။	do do do
မွေးသည်။	do to common people.
ဖီးဖွားသည်။	do do

NOTE.—ပေါက်သည်။

Eggs—to be hatched.

Trees—to germinate.

To look.

ရှုသည်။	at deities.
ကြည့်သည်။	at common people.
ရှုတော်မူသည်။	by kings and princes at common people or things.

Food or meal.

အဟာရ။	dramatic language.
ဝွဲတော်။	kings', princes' meal.
ဆွမ်း။	phongyees' meal or anything offered to deities.
တမင်း။	rice, common peoples' meal.
အစာ။	food in general (commonly applied to animals' food.)

Dress.

မာဏိကတန်ဆာ။	royal dress of a queen.
မင်းမြှိုတန်ဆာ။	royal dress of a king or prince.
ဝတ်လည်းတော်။	common dress of a king.
ဆင်တော်ရန်။	any dress or personal adornment for kings or princes.
အဝတ်။	dress of common people.

To offer. To bestow,

ဆက်သည်။	to kings, princes and men in authority.
ကပ်သည်။	to ecclesiastics and deities.
ပေးသည်။	to common people.
ဣသည်။	to offer religiously.
သနားတော်မူသည်။	to bestow as a favour.
ခွန်ကြံသည်။	to bestow charity on beggars.

To be beautiful.

သပ္ပာယ်သည်။ applied to pagodas and images.
 ဖွသည်။ do to rational beings.

To apply, report.

ကျောက်သည်။ to kings and men in authority.
 တင်သည်။ do do do
 အစီရင်ခံသည်။ }
 အသနားတော်ခံသည်။ } To report officially.

Taxes or revenue.

ကွင်းထိုး။
 အခွန်တော်။

To be awake.

မျက်နှာ သင်္ဂရေ ကျသည်။ applied to kings and princes.
 ခိုးသည်။ do . to common people.

To abide.

ဝိဇ္ဇာယံတော်မူသည်။ applied to kings and princes.
 ဝိပျော်တော်မူသည်။ do to deities.
 နေသည်။ do to common people.
 ဝါဆိုသည်။ do to phongyees.

Prostitutes.

မိန်းမတို့။
 မိန်းမရွှင်။
 ပြည့်တန်ဆာမ။
 ကြေးစားမ။
 အမျိုးမျက်တော်မိန်းမ။

Magistrate.

မြို့ဝန်။	of the town.
မြို့အုပ်။	of a town-ship.
မြို့ကွပ်။	of a town.
တော်ကဲ။	of a town-ship. (Karen language.)

To marry.

တောင်ညာတင်သည်။	applied to kings.
တိမ်းမြန်းသည်။	do to princes.
အိပ်ထောင်ကျသည်။	} to common people.
မင်္ဂလာဆောင်သည်။	
လင်နေသည်။	by a female (to common people (vul.))
မယားနေသည်။	by a male (do do (do))

Order.

အမိန့်။
လက်မှတ်။
စာချုပ်။

Wife.

မယား။	vulgar.
မိန်းမ။	vulgar.

Husband.

လင်။	vulgar.
ယောကျ်ား။	vulgar.
ခင်ပွန်းသည်။	applied to both sexes (polite.)

To be carrying or to be with child.

ပတ္တမြားနှုတ်ခုံ။	applied to queens and princesses.
နှုတ်ပိုက်။	do common people.
ဇီး။	do animals.

'94

U. C. BERKELEY LIBRARIES

C044967612

